

**200 munkaszolgálatos
hadifogoly érkezett Debrecenbe**

Részletes beszámoló a Palesztina-bizottság nagyjelentőségű javaslatairól

UJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

III. ÉVFOLYAM 36. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

1947 SZEPTEMBER 4.
5787 Elal 20.

Választások után

A zsidóságnak, mint olyan-
nak, nem lehet természetle-
sen véleménye a most lezaj-
lott országgyűlési választá-
sokról. A választásokról csu-
pán a zsidóknak, mint poli-
tikai jogokkal rendelkező és
politikai jogokkal élő ma-
gyar állampolgároknak, lehet
véleményük — aszerint,
hogy milyen politikai fel-
fogást vallanak és mikép
képzelik el Magyarország
jobb jövődjét.

Százszer hangoztatnak már
és szövegyszer is elmond-
juk, hogy a zsidóság nem
egységes osztály, nem egy-
séges politikai csoport, nem
egységes világnézeti tömörü-
lés. A zsidóság, mint minden
más vallási, felfokozott és
egyházi közösség, a legkülön-
bözőbb társadalmi rétegekre,
politikai pártállású tagokra
és világnézeti reprezentá-
ciókra oszlik.

Igy tehát nem kétséges,
hogy a magyar zsidók, vagy
— ha így tetszik — zsidó
magyarok szavazatai nem
estek csak erre, vagy csak

arra a pártra. A zsidó polgá-
rok és munkások szavazatai-
ból kapott a kommunista
párt és a szociáldemokrata
párt, a radikális párt és a
polgári demokrata párt, való-
színűleg a kisczarda párt is...

A zsidóknak, mint külön-
böző pártok tagjainak és
támogatóinak, csupán egyben
van közös és oszthatatlan
érdekük; a demokrácia meg-
erősítésében. Mert a demo-
krácia megszilárdulása az
egyetlen komoly garanciája
annak, hogy a mult semmi-
féle formában nem térhet
vissza, még megszelídített
alakban sem.

Vannak ugyanis új pártok
a porondon, amelyek kép-
viselőinek és tagjainak egy
része azt a látszatot kelti,
mintha legalábbis a fél-fasiz-
mus, vagy háromnegyed-
fasizmus visszatéréséről ábr-
ándoznának. Szözszerint idéz-
zük a kisczarda párt lapjá-
nak, a Hirlap-nak idevágó
sorait: „Megállapítható az
is, hogy a szélsőjobboldali

jelszavakkal és hangulati
elemekkel agitáló ellenzéki
pártok megerősödtek.”

Igen, így van! A szélső-
jobboldali jelszavakkal és
hangulati elemekkel agitáló
ellenzéki pártok aránylag
sok szavazatot kaptak és sok
képviselővel vonulnak be a
parlamentbe. Ezek a pártok
kétségtelenül a szultogó pro-
pagandának és az egyes nép-
rétegekben felkeltett han-
gulatnak köszönhetik, amit
elérték. Nem riadtak vissza
semmiféle kortárseszköztől sem.
Még a vallás legszentebb szim-
bolumait is kivitték az utcára,
hogy — ezekkel hassanak.

De az 1919 őszére emlé-
keztető neowolfista és egyéb
szólamok hirdetői most más
helyeztetel kerülnek szembe.
Neha élünk 1919-ben. Azóta
Magyarország végigszenvetle
a konszolidációs és konszoli-
dációnélküli fasizmust, a
Gömbösi Istvánig és Imré-
dytől Szálasiig terjedő histó-
riai korszakot. Ma már min-
den józan polgár és munkás
tudja, hogy hová vezet az az

ut, amelynek elején neo-
wolfizmust jeleznek a politi-
kai iránymutatók.

A különböző pártok között
megoszló és különböző tár-
sadalmi rétegekhez, foglal-
kozási ágakhoz, irányokhoz
tartozó zsidók egyek abban
a reményükben és bizodal-
mukban, hogy a demokra-
tikus pártok és irányzatok
egységes ereje véglegesen
lehetetlenné teszi a fasizmust,
a fél-fasizmust és a három-
negyed-fasizmust érvényesü-
lésének minden komolyabb
kísérletét!

És még valamiben egyek
a zsidók. Abban, hogy minden
erejükkel dolgozni akarnak
a magyar demokrácia meg-
erősítéséért, mert a magyar
demokrácia, amely a teljes
jogegyenlőségon — és az em-
beri jogok maradéktalan ér-
vényesülésén alapul, csak
ereje teljében tudja meg-
felelően visszaverni a zsidók
léti jogát és emberi jogát is
veszélyeztetni akaró reakció
esetleges próbálkozásait!

Ára 1 forint

Dr. Fischer Benjamin főrabbi: Vallási problémáink

A Pesti Izr. Hitközség által rendezett főünnepi lelki előkészítő előadások során, augusztus 27-én, szerdán, dr. Fischer Benjamin főrabbi „Vallási problémáink” címmel tartott előadást, amelynek gondolatmenetét a következőkben ismertetjük:

Az előadás a felkészülésről szólt. Minden nagy feladatra, minden erkölcsi teljesítményre — ugymond — fel kell készülni és a felkészülés maga tanúságtétel a feladat komolysága miatt. Már a felkészülés is erkölcsi teljesítmény és így egymagában vége is már eredmény. A nagy ünnepek közeledésekor a zsidó lelkék minden időben jövőre felkészültek a szent időszak feladataira. Aki még melleg, romlaltan, hívó kedvvel emlékezik vissza ifjúságunk vallási élményeire, meghatottan gondolnak arra, mily bensőséges, mily hatást gyakorolt rájuk az *Elul havi első sófárhang*, mely bevezette a felkészülést a szent időszakra! Ez a korai sófárhang ébresztette a zsidó lelküket, áhangan-golta érzéseiket a hétköznapi-ságból a „Jomim naurotn” komoly hangulatára és közelebb hozta gondolkodásukat a szent időszak eszméitárához.

Mégis az Ünnepek közvetlen megelőző hajnali „Szelihoz” imák vezeklő áhítatával elérte a felkészülés végső kifejtését. És ez okkal-joggal volt így. A zsidó esztendő legszentebb napjai elhatározó jelentőséggel bírnak a zsidó élet számára. Aki azt hiszi, hogy a szent időszak egyetlen célja: magasztos ünnepi istenisztelünknek korrekt és áhítatos abszolválása — az nem ismerte fel a legnagyobb ünnepeinknek értelmét és jelentőségét. A Ros-Hasonó egy egész új embert akár hétköznapi formáim, minden esztendő Ros-hasonója egy újabb, egy tökéletesebb és mind tökéletesebb embert! De ha minden Ros-hasonónak ez a feladata, akkor összehasonlíthatatlanul nagyobb mértékben ez a feladata annak a Ros-hasonónak, mely most közeledik. Tudjuk, micsoda kajakizmából emelkedünk ki, akiket Isten Irgalma megtartott, ennek tudatában vagyunk szüntelen. Erthei, hogy eddig nem jutottunk lelkileg teljesen egyensúlyba. Olyanok vagyunk, mint aki súlyos betegségből épül fel, vagy mely megrázkódástól eszmél öntudatra és csak lassan tér magához. A mi lelki életünk is egy bizonyos gyógyulási folyamaton megy át és a lábadozás kiméleti állapotát éljük át. De ez a kiméleti idő nem tart hat hónapig. Amint keressük a gyógyulás útjait anyagi vonalon, hogy megtervezzük anyagi létünk jövőjét és biztonságát — akként kell foglalkoznunk a

zsidóság lelki életének problémáival is. Mert bár ez oly fontossággal mint amaz.

A problémák komplexumából hadd ragadjuk ki az egyiket vagy a másikat, csak mutató-nak. Az egyes zsidó ember sorsa a multban nem képezte az összesség számára a gondoskodás tárgyát oly mértékben, mint ahogyan az szomorú tapasztalásaink szerint szükséges lett volna. És megfordítva, az összesség sorsával sem törődött az egyes, kevés kivétellel. Mindenki saját egyéni érdekeivel törődött csupán és nem jutott annak felismerésére, hogy az összzsidóság és az egyes zsidó ember sorsa elválaszthatatlan kapcsolatban van egymással.

Sajna még ma is vannak zsidó emberek, akik orról ludonást venni nem hajlandók, vak önzésből, sivár szerzetlenségéből az összességnek és önmagunknak mérhetetlen kárát. Az egyes zsidó ember számára nem biztos az ő becsületes munkája gyümölcsének zavartalan élvezete, ha a zsidó összesség jogalapota nincs biztosítva. Hiába való és szappanbuborék az ő pillanatnyi jóléte, ha az összesség életbiztonsága alá van ásva. A zsidó egyén léte szorosan összekötött a zsidóság közös sorsával.

De így van ez a lelki vonalon is. Az egyes zsidó ember vallási élete nem kapcsolható ki az összesség vallási életéből

és az összesség vallási megnyilvánulása nem lehet közömbös az egyén vallási életére nézve.

A zsidóságban nem szólhatunk pl. így: a vallás magán-ügy: mert a zsidó vallási közösségben a vallás igenis köz-ügy mindenki számára, azon-kivül, hogy minden zsidó lélek legszentebb egyéni ügye is. Hiszen a zsidó vallás nagyrészt közösségi vallás, vallási gyakorlatunk tekintélyes része csak a közösségben végezhető el. Zsidó vallásunk ezen jellegzetességéről és annak gyakorlati jelentőségéről nem kell példátlanoznunk. Mindenki tudja azt, hogy egy lelkiismeretes apának gyermekei vallási nevelése szempontjából nem közömbös, de igen nagy fontossággal bír az, vajjon abban a közösségben, amelyben él, milyen a vallási szellem és milyen a vallási gyakorlat. Mert minél intenzívebb az együvé-tartózkodás tudata az összesség egyes tagjai lelkében, annál nagyobb az összesség vallási magatartásának hatása a még nevelésre szoruló ifja lelkére. De még a felnőttek lelkére is! A belső asszimiláció igen hatá-sosan működik, egy jó értelemben: átvészes eredményt, mint rossz értelemben: káros, rom-boló hatással. Ez mélyebb értelemben a jelentősége annak az egymással kiegészítő két nagy alapvetnek: „Al tífraus min hacibbur”, „nem kiltóviltelsz el a közösségtől” és „kol fiasroel anevim ze boze”, „minden zsidó kezese egyik a másiknak”.

Ebből igen fontos és mélyre-ható következtetéseket kell le-

vonnunk a közösségi élet alakulására, a vallási közélet szervezésére, minden intézményeire, legfőképpen istenszolgálati megnyilvánulásaira.

**KI TUD FÉRJEMRŐL,
POLLÁK ZOLTANRÓL,**
(édesanyja Wahl Eszter). 1944. nov. 6-án Albertfalván volt, majd felhozták Pestre, a Wes-selényi-u. 4. vagy 6-os számú házban volt, onnét vitték ki. Aki látni tud róla, értesítse feleségét, Pollák Zoltánról, V. Légrády Károly-u. 33. I. 2. Ismertető: Nagyóhalás.

**KI TUD FIAMRÓL
Havas Ervinről,**

akit 1944. júl. 1-én Szolnokról deportáltak a farsággal Auschvitba, Innen az. 4-én vitték Németországba, 16-án. 4-én vitték a francia határra. Ha látni kaphatnak fiáról, garabócmos jutalmazni az 1945-től. Havas Ferenc, VI. Széchenyi-utca 48. T.: 123-836, 429-433

106/1

aki Berettyóújfaluból 1942. júliusban evvel a számszámmal jutott és fogságból visszakerült, kérem keresse fel Bagerts Pálné, L. Utca 70. Békéscsaba.

**Keresem Kérjemet,
Fónagy Miklóst,**

szül. 1912. aug. 31. Szentotthárd. Anyja neve: Wolf Júlia. Utolsó lak-cím: Tok, 217/06 számszámmal 1943. januárban Donnal orosz fogságba esett. Kérem, aki látni tud, értesítsen. Berger Antal címre, Sárospatak.

KI TUD Sugár Lajosról

akit Nagykátról 1942. nov. (101/19) és Hartmann Péterről

akit az Albrechtből 1944. nov. (101/337) vitték el. Ertesítést kér: Alsóerdő-ut. 20. Hattyú-cipőüzem.

**A Szarvasi Izr. Hitközség
pályázatot hirdet
kántori állásra,**

aki Tóra-olvasást és metszői teendőket is vállal. Irásbeli ajánlatokat szeptember 30-ig kérünk.

Izraelita Hitközség, Szarvas.

**A SZEGEDI ZSIDÓ HITKÖZSÉG
metsző-előimádkozói
állásra**

pályázatot hirdet

Az állás szónál előadható. Pályázni szándékozók minél előbb küldjék el kártyáikat, személyi, családi adataikat és igényeik megjelölését a hitközség-hez. (Szeged, Margit-u. 20. I.)

**A FERENCVÁROSI Izr. Imagyógyintézet
(IX., Sobieski J.-utca 15.) keres egy
kezelőes leányt**

Bal Schacharisz-

bal tőkével. Jelentkezés az esti órákban.

Sérült képeit tökéletesen restaurálja elsőrangú képrestaurátor, festőművész, Teréz-körut-22. II. 16.

PESTI IZRAELITA HITKÖZSÉG

Elul havi

LELKI ELŐKÉSZÍTÉS A FŐÜNNEPEKRE

A Pesti Izraelita Hitközség által rendezett Elul havi lelki előkészítés előadás-sorozatának jövőheti befejező programja:

Szeptember hó 4., csütörtök — XIV., Bosnyák-tér 12.

DR. BERNÁT MIKLÓS: Elő-e, ha morzákat-hintünk a folyóba?

Szeptember hó 9., kedd — VII., Sip-utca 12.

DR. KATONA JÓZSEF: El tudnád viselni mártírjaink tekintetét?

DR. HEZSKOVITS FABIÁN: Gondolsz-e a rémület napjainban tett fogadalmadra?

Szeptember hó 10., szerda — XIII., Dózsa György-ut 55.

DR. SALGÓ LÁSZLÓ: Hagyomány a haladás útján.

Szeptember hó 10., szerda — VII., Bethlen-tér 2.

DR. ROSENBLUM MANÓ: Meggyógyulhat-e a lelked Isten nélkül?

Szeptember hó 11., csütörtök — IX., Fára-utca 39.

DR. SCHWARCZ BENJÁMIN: Itt áll-e valamennyien az Úr, a ti Istenetek előtt?

Szeptember hó 11., csütörtök — VIII., Nagyvárosház-utca 4.

DR. BERNÁT MIKLÓS: Tudsz-e imádkozni, amikor sorsodat megírják és megpecsételik?

*

Az összejeveleteket, amelyeken zsidó zenei számok is szerepelnek, mindig pontosan d. u. 6 órakor kezdik.

Cseh Kálmán és Löwy Gyurka.

Irta: SÓS ENDRE

I.

Legjobb, ha rögtön a cikk elején megmagyarázom: Kicsoda Cseh Kálmán és kicsoda Löwy Gyurka? S nyomban válaszolok arra is: miképp került e két név így egymás mellé?

Cseh Kálmán százados az Ukránban fosztogató és a zsidó munkaszolgálatosokat halálbáküldő tisztek közé tartozik. Rövidesen a népbíró-ság elé kerül, épügy, mint a hírhedt Jáng Gusztáv vezérezredes, a 2. honvédhadsereg parancsnoka, akinek hosszú ideig segédtszije volt.

A segédlistás százados „ur” mentalitására jellemző az a levél, amelyet a „Képes Figyelő” nemrégiben leközölt. A levél így hangzik:

„Másfél század honvéd már beledáradt a zsidóirtásba. A földnek jó a zsidóvér. Termékenyebb lesz. Sok-sok százelékkal lesz termékenyebb. Egyébként, ha majd béke lesz, a Gestapónak adjuk át a még életbenmaradt zsidókat.”

Ime, Cseh Kálmán portréja — saját levele tükrében! Ez a levél mindent elárult. Azt is, amit Cseh Kálmán, aki kéjelt a Petschauer Attila agyonverésén, ma már szeretne letagadni!

Ugye, már tudják, hogy kicsoda ez a cikk-cimbén szereplő Cseh Kálmán?

Most azután Löwy Gyurka bemutatása van hátra. Löwy Gyurka — mellesleg gyán-tiam és kis gimnazista — mindenkiét elvesztette. Nincs sem apja, sem anyja, sem nagypapja, sem nagynyja. Ki tudja hová lettek? Ki tudja, hogy mi történt velük? Lepuffantották őket? Gázkamrába kerültek?

II.

Cseh Kálmán, amikor a diadalmas Vörös Hadsereg felszabadította az országot, „nyugatos” lett. Megszökött. Németországban akart menedéket találni. Odahajtotta a rossz lelkiismerete.

Löwy Gyurka viszont előbújt vidéki „odujából” és azoktól a keresztény embe- rektől, akik megmentették, Buda estre jött, hogy megkeresse egy-két távoli rokonát.

Cseh Kálmánnak is volt egy kis birtoka, Löwy Gyurkának is. Cseh Kálmán bir-

tokát is, Löwy Gyurka pár holdját is felosztották a föld-reform során. Idáig tehát legalább egyenlő elbánásban részesült a tömeggyilkosságok nyílt kedvelője és párt-fogolója, valamint az a kisfiú, akinek minden közeli rokonát elpusztították.

Ez az egyenlőség azonban nem tartott sokáig. Cseh Kálmán ugyanis Csákvárról cserebirtokot kapott. Löwy Gyurka viszont minden nélkül maradt.

Bizonyos szerv bizonyos közegei úgy találták, hogy a „nyugatos” tisztnek joga van földhöz, de a fasizmus áldozatának nem. És ez a szerv közegei gondoskodtak arról, hogy Löwy Gyurka — apja, anyja, nagypapja és nagynyja után — maradék földcsékjét is elvesztse.

III.

Cseh Kálmán és Löwy Gyurka esete kapcsán fel kell tennem a nagy nyilvánosság előtt a kérdést: megfelele az erkölcsi törvényeknek, de a tényleges törvényeknek is az olyan eljárás, mint amilyenben Löwy Gyurkát, kis gyámfiamat részesítették? Vajon az volt-e a demokrácia törvényhozóinak szándéka, hogy elvegyék Löwy Gyurkától és a többi löwygyurkától tíz-husz hold földjüket? Vajon az volt-e az intenció, hogy a fasizmus áldozottjait másodízben is „elintézzék”?

Nem! Nem! És — ezerszer nem! A nagyszerű magyar földreformnak, amely a magyar nép második honfoglalását jelenti, nem a Löwy Gyurka-féle tíz és husz holdak elvétele volt a célja! Kibirtokokat csak a fasisztáktól lehet elkobozni!

Hogy akadtak fasiszták, akiknek a birtokai megmaradtak és akadtak —

sajnos, elég szépszámmal — löwygyörgyök, akiknek a birtokocskáit igénybevevették, azt nem lehet mással magyarázni, mint azzal, hogy a törvény végrehajtása során itt is, ott is fasiszta-érzelmű és fasiszta-lelkületű közegek tevékenykedtek!

Igenis, fasiszta mentalitás nyilvánult meg akkor, amikor — mint olvasom — Cseh Kálmán százados „ur” cserebirtokot kapott!

Hogy mi történt Löwy Gyurka esetében, annak az elbírálását a tisztelt olvasókra bízom...

Szölichoszi kopogtatás

Vasárnap reggel, a zsinagógai hagyományoknak megfelelően, kora hajnalban, amikor még pihen a város és a sötétség szárnyai alatt nagy csend honol, fénybe gyullad a mennyek birodalma, — fény lobban a zsidó templomokban s imádság reszket az egész világon, áhitatos zsidók újkán... Régi időkben szölichosz első hajnalán a zsidó gyülekezetek megbízottja kopogtatással ébresztette az alvókat s így hívta őket Isten házába szölichoszi áhitatra... Szölichoszi kopogtatás régen nem hangzik már a zsidó házak kapuin, de ilyenkor szívünk tábláján kopogtat a hajnali ébresztő, megtelnek templomaink és megszólal ajkainkon a megtérői imádság: „Hallgass meg könyörgéseinket, Örökkévaló Istenünk, légy kegyes és könyörületes hozzánk: fogadd irgalommal és szeretettel a mi imáinkat. Engedd, hogy visszatérheszünk hozzád, Istenünk és fogadj vissza minket: ujtsd meg napjainkat, úgy, mint régen.”

Raus-Ilászló napjaink reggelről-reggelre járjuk majd az imádság ösvényét és így jutunk el a megtérés ormára. Ezeken a harmatos reggeleken a temetőben is kibontjuk szívünk áhitatát: a szülők, ősök, mártírok és hősök sírjánál járjuk a bűnbánat útját... A kürt szava reggelenkint egyre szól, lelkünkig ér szava és emlékezve, emlékeztetve így esdekelünk: „Bocsásd meg, kérlek e nép bűnét szereteted nagysága szerint és amint megbocsá-

tottál e népnek Egyiptomtól egészen mostanáig. És szólj az Örökkévaló: Megbocsátsd a te szavad szerint.”

Van egy kis történet, hádd ihlesse Istenet kereső áhitozásainkat ezekben a napokban: Kődobáló áll a város piacán. Parittyájával követ vet a madarakra. Eltalálja az első, a madár véresen hull le. Ujra emeli parittyáját, elrepül a kő s ismét véresszárnnyu madárka esik a porba. A kődobáló újra felemeli karját, ámde a harmadik madár rászáll a király szobrára. Lehanyatlak a kődobónak karja. Erre nem dobok követ, kiáltja, hátha megsértem a király szobrát. Nem veszem a lelkemre, hogy arra a madárra vessék követ, amelyik a király szobrán keresett menedéket...

A Kődobáló egyre ott áll a tér közepén, sebzett szárnyu madarak, félelemben élő zsidó lelkek járnak körülötte. A rettegés nem akar megszűnni a szívekben: félünk a kődobálótól, rettegünk a gyűlölettől... Emelkedj a király szobrára. — szölichosz napjai hívnak, zsidó testvér, keress menedéket a Királyok Királyánál. Akkor megment magadat a gyűlölettől, lelkedet a félelemtől, megnyugszik a szíved Isten közelségében. Szölichosz megtérői alázatában térj vissza az Istenhez....

KATONA JÓZSEF

Tisztújító közgyűlés Budán

A Budai Izraelita Hitközség szeptember 9-én, kedden délután fél 6 órakor tisztújító közgyűlést tart (III., Zsigmond-utca 49.), mivel dr. Csobádi Samu elnök és az előjárók tényleges többsége lemondott. Dr. Heller Imre alelnök, aki a Cionista Szövetséget képviselt, nem csatlakozott az előjáróság lemondásához, valamint dr. Rieger Imre és dr. Baracs Amália sem.

Gyermekágy, nyugagy, bicikli, játékaru VICA-nál legolcsóbban Nagyvárdi Szabó-utca 50. Király-utca sarok,

Közelednek az őszi esték...

IRATKOZZÉK BE

Dr. LANGER NORBERT
ÜTNYELVŰ KÖLCSÖNKÖNYVTÁRÁBA

ANDRÁSSY-UT 58

Előfizetés csak

HETI 2 FORINT!

Beiratkozás bármikor. Naponta cserélhet.

A varsói gettó romjai között

Irta: Gervai Sándor

Lengyelországnak nincs vége, a lengyel népet ne féltse senki, majd begyógyítja azokat a sebeket, amelyeket a háboru ütött a testén. De itt van a lengyel zsidóság, amely néhány évvel ezelőtti még maga volt a testet öltő, zsidó nép s most, nincs többé.

Ma Varsóban ötezer zsidó él, de a Zilovsky Comitében megteremtett egy olyan szervezetet, amelyhez járhat az európai zsidóság bármelyik csoportja zsidó értekezést, igazi, helyes zsidó magatartást tanulni.

Eppen úgy, ahogyan a spanyol zsidóság kiűzése után, elszánte vezetőszerepét a zsidóságban s azt a mai napig visszahódítani nem tudta, mert ennek alapfeltételei megszűntek, a varsói gettó lázadásának leverése után, a lengyel zsidóság is történelmi emlékké vált, s nem valószínű, hogy megégyeszer oly fontos és döntő szerepe legyen, mint a múltban volt. Rendkívül tragikus az, hogy a lengyel zsidóság szerepét más országok zsidósága képtelen eljátszani. Ő volt a nagy tartalékhadserég, amely újabb és újabb rajokat bocsátott ki azokba az országokba, ahol válságba került, elmosódni készült a zsidóság. Az utolsó felvonásban, a varsói gettó felkelésében, bebizonyította a lengyel zsidóság, hogy nem innen-onnan összeverődött csöcselék, hanem komoly felelősségtudattal áthatott, becsülettel féltékenyen őrző nép. Rözség, aki tud és akar hősi esen meghalni.

A zsidókat ma is gyűlölik Lengyelországban a reakciós rélegek, a varsói gettó felkeléséről azonban mindenki elismeréssel és tiszteléssel beszél. Nemcsak a külföld számára készült angolnyelvű beszámolóiban esik szó erről, hanem a lengyel proletáriátus, a névtelen tömeg is állandóan foglalkozik vele. A Zamenhof-téri útköztről a lengyel nép ajkán külön történetek születtek, amelyek függetlenül attól, hogy az élő zsidók iránt, milyen ér-

zelemmel viséltnek, annyi százados együttélés után, először, a hősök arcképcsarnokában végre zsidó fejeket is kicemel.

A gettó területén különben semmi változás nem történt azóta, hogy a németek dühükbe a „földdel tették egyenlővé” a házakat. A Hitler-banditák minden házért külön harcot vívtak és ezeket a többlemeletes léglépcsőket a levegőbe repítették. Vöröslő a tenger ma a gettó: tíz és tízezer zsidó hős holtteste hever még ma is, két évvel a háboru után, a romok alatt, s még nem akadt gazdája ennek a történelmi területnek, aki a halott harcosokat méltó módon eltemesse.

Vörösmarty Mihály legreménytelenebb óráiban is bizott abban, hogy „a sirt, hol nemzeti sülyd el, népek veszik körül s az ember millióinak szemében gyászkönyv ül”. Most, hogy itt járok a varsói gettó romjai között, kételkednem kell ebben a költői jóslatban. A népek egyáltalán nem szomorúdnak, ha az egyik-másik társuk kidől az élők sorából. Nagyon tárgyilagosan és szenvtelenül veszik ezt tudomásul, s legfeljebb abból a szempontból érdeklődnek az eset iránt, hogy milyen hasznát lehet belőle szerezni. Zrinyi Miklós óta azonban az igazi harcosok már nem rakják tele zsebeit aranyvalával s a hullarablók legnagyobb szomorúságára, akik nem sajnálták a fáradtságot s órákat töltöttek azzal, hogy egyes részekről a téglákat eltakarítsák, hogy a halott zsidó hősök melényzsebéből, mint remélték, egy aranyórát kicemeljenek, — de csalódtak, mert a varsói gettó zsidó harcosait nem többé-kevésbé értékes fémtárgyakat védtek és vitték magukkal a halálba, hanem egy ősi kultúrát, szívós tradíciót, jellegzetes magatartást és egyéni életformát, amelyet a spanyolországi kiűzés után kezdtek el megteremteni, fejleszteni és megerősíteni. Ha voltak is hi-

bak, bukásuk oly dicső volt, hogy befolyásolta az egész zsidóságot s az emberiség jobbik felét. Nem véletlen, hogy a varsói felkelés után jelentkezett Szencs Anna, akire bizonyára lelkesítőleg hatott egy törékenytermelő, fiatal varsói zsidólány, Livia Lubetkinnek hősiesség magatartása s talán Dov Gruner is másként viselkedik, ha nem lebeg előtte a varsói zsidó fiúk önfeláldozó küzdelme, az a lengyel zsidóság, amely évszázadokon keresztül — hogy Bialikot idézzem — így fogalmazta meg viselkedését a fegyveres támadásokkal szemben: „nyakamat a késnek, szent halálra készen, kinyújtam könnyes zsolár közepett”, — az végül is megtanulta azt az egyetlen nyelvet, amelyet a világ mindig is beszélt: a fegyverek nyelvé.

A varsói gettó romjai között ezen a forró augusztusi napon, nem a lemondás és a kétségbeesés, hanem az ellenállás és harc szellemét érzem. Mindezek ellenére, a varsói gettó nem egy nép sirja, hanem bölcsője lett: a kétezres éves diaszpora legszebb és legfelelősebb példaadása.

Cyrankiewicz lengyel miniszterelnök üzenete a zsidóságnak

Cyrankiewicz lengyel miniszterelnök, egy zsidó küldöttséget fogadva, beszédet mondott, amelyben üzenetet küldött a lengyel zsidóságnak.

— Megértettem, — mondotta, — hogy múlt évben még a zsidók elhagyták Lengyelországot. De Lengyelország most ugyanolyan hazátok nektek is, mint nekem. Nektek ugyanolyan jogotok van itt élni, mint Lengyelország más polgárainak és segíteni fogunk benneteket.

Cyrankiewicz tudatában a német megszállás idején az auschwitzi táborban raboskodott és ott titkos szervezetet teremtett, hogy segítsen a zsidóknak.

Ünnepekre előjegyzés a Noémi pensióban.

Gyerekekről külön gondoskodunk. Telefon: 12-18-16. Cédrea-u. 5/b

Holttanyllvánításhoz

szükséges adatok szakszerű felkutatását vállalja

Dr. Békési Tibor

és

Dr. Haraszthy Vince

nyug. rendőrezredesek magánnyomozó irodája. Meglígyell Nyomezt Informált

Budapest, VII., Erzsébet-kt. 17. III. 14. Telefon: 229-802.

Spanyol, angol, francia, orosz nyelvórák

BERLITZ

IV., Vörösmarty-tér 2
Telefon: 181-012

Felhívás!

A Szarvasi Izraelita Hittközség Emlékmű Bizottsága felkéri mindazokat, akiknek hozzájárulniuk kell:

Szarvas, Békésszentandrás, Öcsöd és Kondoros-ról

elhurcolták és vissza nem tértek, azok neveit legkésőbb: Szeptember 30-ig közölni szíveskedjenek, hogy az emlékműbe való bevésséről idejében gondoskodhassunk

Szarvasi Izraelita Hittközség Emlékmű Bizottsága.

KAUDERERNÉ

Papp Váry Ilona keztyű- és táskakülönlégességi szaküzlet

BUDAPEST, IX., Váci-utca 11/b.

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Kölcsönzés, javítóműhely.

GYERMEKKOCSIK

nagy választékban. Bachrach, Dohány-u. 68. Tel.: 222-687.

ÖNT IS VÁRJA A

LEGJOBBAN, LEGOLCSÓBBAN MINDENT A KIRÁLY-UTCÁBAN VÁSÁROLHAT

KIRÁLY-UTCA
350 ÜZLETE

Ki volt az Ős – Gonosz?

(Rellexiók dr. Löwinger Sámuel könyvéhez.)

Irtta: Szilágyi Géza

A KÖZÉPISKOLÁBAN HIT-OKTATÓM, dr. Löwy Mór, a temesvári, akkor még szabályos sáncokkal körülvett belvárosnak főrabiját ejtette ki előttem legelőször — vagy ötvenöt éve lehet — *Lagarde* nevet. Nem a hitanórán történt, hanem szerény lakásán, ahová az iskolagazgató kérésére valamilyen kitöltésre váró hivatalos íratot vittem neki. Ijesztően, ma'ndem patológián sokat olvasam hat éves koromtól tizenöt éves koromig, olyan szörnyűséges összevisszaságban és kusza válogatatlanságban, amelynek vadonszerű legáján a világ egyik leghíresebb és magyar szempontból is kulturtörténetileg érdekes pornográfikus regénye, a „Die Memoiren einer Sängerin” sötétített fiatal érzékiségemet vadlón megrájtva,

Schröder Deverent Vilma hajdani világhíres operanékesnőnek a maga „álkozott” műfájában remekműve), sugaras legtelején pedig *Klopstock* Messiás a izzott földi szemnek szinte elviselhetetlen tüszűzies fehérséggel. Mellette ott toronylott félg analfabéta koromnak egyik legelső, még sillabizáló olvasmány-gyakorlata, *Schiller* Frigyes *Die Sendung Moses* című vallásbölcseleti tanulmánya, amelyet konok lelkiismeretességgel végigbejártam ugyan, de csak husz évvel utóbb értem meg. Az olvasmány-kegyelgőben a többi közt beleillegítettem dr. *Samenhof* szintén világhírűvé szereződött, furesán anatómiai izü névű is, mégpedig második kiadású *esperantista* nyelvtankönyvének címlapján, amelyen már nem ékeskedett reménységet sugárzó szerzői álnevűl a „*dr. Esperanto*”, mint az első kiadás.

A FÖRABBI — ÁLDOTT LE-
GYEN fizikailag és lelkileg mőlységesen szenvedő lényének máig emlegethető emléke — akinek csak tulkorán főzordult holtá után tudtam meg, hogy nála jobban Európászerte kevesen értettek arameusul, ezen a nyelven *Jézus* az evangéliumok előadása szerint utójjára jaidult fel életében, hirtelen és váratlanul elémdbotja *Lagarde* rejtelt mes nevet. Rengőteget olvasam, a szó szoros értelmében betegg, fejnyomásossá, reszketős kezűvé és krónikus szemgyulladásossá olvastam magamat. A serdülő fiúnak a világot meghódítani akaró és félg meddig meg is hódító nagyzásával azt hittem, hogy mindent tudok már, tehát szinte halálosan szégyeltem magamat, mikor dr. *Löwy* Mórnak, hazudni nem mertem neki, mert a hazugságra ugyanis néhány perc alatt rájött volna, csak úgy odavetett

kérdésére, tudok-e valamit *Lagarde*-ről, nem mertem igennel válaszolni. Hogy nem volt, mint neve az első pillanatban valahogyan gyanítatta velem előttem még ismeretlen modern francia lírikus, vagy legalább regényíró, tehát „erkölcsetlen” szerző, ezt a vakmerő fellejtést azért kellett magamban rögtön visszautasítanom, mert dr. *Löwy* Mórrol egy másodpercig el sem képzelhettem, hogy szinte aszkétikusan tisztá életü papi férfit bármilyen módon érintkezett volna akár csak szellemi, könyvteli erkölcsetlenséggel is.

AZ ISMERETLEN LAGARDE
TEHÁT, erre hitel mertem volna tenni, nem lehetett „ledér” író, ezt a jelzőt serdülő koromban kedvteléssel sajátítottam el *Vörösmarty*-tól, hanem csakis tudós, sőt, mert különben dr. *Löwy* Mór nepp vette volna nevet válogatós ajkára, komoly szakfőrú, tiszteltetreméltó hittudós, tekintélyes teológus, talán nyelvész is. A vakmerőségnek egy szilaj rohannában megkérdéztem a főrabiból, zsidó-e az a *Lagarde*. Elmesolygott, de oty szomorúan, hogy mosolyát sirásnak nézhette az ember. — Öregapja sem volt az — válaszolta hitelesen. — Zsidónak nem zsidó, de arameusul jobban tud mint én, pedig büszke vagyok arameus tudásomra, amelyet külföldi keresztény szaklapok is elismernek, héberül pedig, noha igazán nem becsülöm le héberiségemet, legalább annyit tud, mint én. Ez a *Lagarde* — folytatta nála igazán szokatlan többszédűséggel — különben nem francia, mint nevéből gondolni lehetne, hanem német protestáns. Ha valami a maga kezébe kerül tőle, a könyvek utja kiszámíthatatlan, feltétlenül olvassa ell. Maga ugyanis, megfigyeltem, mindenit olvas, — a mulkor a hitanórán észrevettem magánál egy vékony kis füzetet *Nietzsche*-ről, *Theodor Achetis*

professzor írta, ha jól láttam németországi egyetemi halgató koromban személyesen megismerkedtem vele. Ha *Lagarde*-t olvassa, csak azt ne felejtse el egy pillanatra sem, hogy ez az ember, pár hónapja halt meg, kitűnően tudott mindent, de talán legjobban gyűlölni tudott.

EZ VOLT LEGELŐ, nagyon furesa és felejtethetetlen találkozásom *Lagarde*-dal, akkor még csak a nevével. Később közelebb jutottam hozzá. Nem uovan a német bibliaudomány és a keleti, elsősorban a sémi nyelvészet, továbbá a vallástörténet egyik legtekintélyesebb művelőjével, aki már életében, persze csak szakkörökben, igazán világhírű volt és akinek ebbeli nemzetközi híre a halála óta elrett több mint félszázad óta egyáltalán meg nem csapant. Hogy nyelvészeti munkáiba befolyásodjak, ahhoz semmiféle szakértelmem nem volt, de már igen fiatalon mások munkáiba beletűzött *Lagarde*-idézetekből, kisebb-nagyobb töredékekben át megfagadt ismereteim közül a politikai közíró *Lagarde*, akivel az ifjú *Nietzsche* leveleiben is, akkor még eőz jöndulniú méltatások során, olykor találkoztam. Később összeharátkoztam egy-egy nagyobb önálló *Lagarde*-tanulmány gondolatmenetével, legutóbb *August Messer*-nek persze már bizonyos irányzat érdekében csoportosított gyűjteményében. Ennek a maga halálát immár több mint félszázaddal tőző közíró *Lagarde*-nak dr. *Löwinger* Sámuel, a budapesti rabbiképző intézet igazgatója legujabban vaskos kötetben adta sokáimenziója arcképét, (Germánia „prófétája”, A náciizmus száz esztendeje. Budapest 1947). A könyv kétszázhuszonnyolc lapjából, a későbbi visszautalásokat és egybevetéseket nem számítva, nem kevesebb mint százötvenkét sűrűn telenyomatott lap jut

Lagardenak. Ez bizony már nem pusztá ismertető tanulmány, vagy méltató esszé, hanem terjedelmes kötet.

Dr. *Löwinger* Sámuel készségénél és készsége irányát kétségtelenül megszabó hajlandóságánál fogva elsősorban történetíró. Nagyszabású, az ősforrásokból és nem másodkézből szerzett adatoktól helyenként szinte tuduzzasztott könyvét munkája bevezetésében ő maga jellemzi leglőmörűbben, amikor arra hivatkozik, hogy a náciizmus politikai és katonai fejleményeinek szellem- és vallástörténeti okait próbálja a szokottnál hangsúlyozottabban kidomborítani. A szerző szerint *Paul de Lagarde* göttingi egyetemi tanár, eredeti családi nevével *Bötticher* (1827—91) a náciizmus szellemi megalapozója. „Senki nála átfogóbban és tudatosabban nem foglalkozott, sem előtte, sem utána azzal a problémakörrel, amely a nemzeti szocialista „rendszerben” csúszosodott ki. Joggal tekintik „prófétának”: katolai, bel- és külpolitikai, vallási és kulturális területen egyaránt, ez a göttingi egyetemi professzor fejtette le azokat az alapokat, amelyekre a Harmadik Birodalom épült.”

NÉMET EREDEMBEN pontos szabotossággal közölt idézetekkel, nem vitatható következtetésekkel, nyílt és rejtelt összefüggéseknek éleselmű felmutatásával igazolja *Löwinger*, hogy, ezt nálunk igen kevés ember tudja, a németországi még mindig naciifikált tömegek közül csak a nagyobb olvasottságúak kis rétege és az ugynevezett művelt Nyugaton sem sok, hogy *Lagardenak* *Deutsche Schriften* címen egybegyűjtött tanulmánygyűjteményében — az első esszé már 1853-ban jelent meg, az utolsó 1891-ben — nemcsak embriónális vagy főtális állapotban, hanem szinte már a maga-megduzzadt teljes-

Megjelent!

Héberül tudóknak, tanulóknak elengedhetetlen!

Isbéthi:

HÉBER-MAGYAR SZÓTÁR

Árá: 58.- forint.

Kapható minden könyvkereskedésben

és *Fischer Sándor* bizományosnál

V., Bajcsy Zsilinszky-út 58. Tel.: 125-546

Farkas kiadás, Debrecen, Piac-utca 69.

Ünnepekre

is

1 nap
alatt
fest
tisztít
COLOR

Deák Ferenc-utca 4.

(Vigadó épület)

• Vörösmarty-tér szark

Küldőne szolgálat

ségében, persze a Hitler szemé-lyére utólag ráöntött patalogikus tullegetéseket nem tartalmazó szelvidebb kiadásban, bizonyos vészszövegeket elhagyásával már benne van mindaz, ami a náciizmust teszi, nemcsak absztrakt állalánosságban, hanem a legkisebb konkrétumokra is kiterjedő részletezésekkel, mégpedig egyetlen vezéresíllag hallatlanul erős sugárzásának vakító fényében. E vezéresíllag fénye pedig azt hirdeti minden igaz-
lúttú németnek, hogy a német népnek, mint igazán kiválaszt-
ott népnek, valamennyi más nemzetnél kegyelmesebb kell, és éppen ezért minden más nemzet, nép vagy közösség érdekeire való tekintet nélkül. A kiképzéses német népnek kimé-
lően szabad, sőt kell is övé-
nyesíteni a világhatalomra való törekvéseit. Az 1931-ben az agitáció földi színterét örök-
re elhagyó Lagerde-ban mindez már benne van, kertetés nélkül, nyíltan, tisztán, leplezetlenül. Irásaiból semmit sem kell fá-
radtságosan kihámozni, a náciik könnyűszerrel kiszedték mun-
káiból mindazt, amit csak hasz-
nálhattak belőle, hódolattal hi-
valkoztak is rája, dusan éltek, mint Löwinger Sámuel bőkezű apparátussal kiputaltja, minden alkatmázható tanítással. Tulz-
s nélkül mondva: ő volt az „Ös-Gonosz”, az Ös-Náci, minden náciista rossznak nemzőapja és szülőanyja egyben.

(Befejezés következik.)

Butor, szőnyeg
vétel, eladás legelőnyösebben
GLÜK-nél
Teréz-körút 23. Rákóczi-ut 63.
Részletre is!

ÜZLET-ÜZÉM

átadó?

FELLNER által

kapható!

Szent István-körút 30. sz.

3 éven belül Igazolványkép 2 db 10 Ft.
FOTO PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

KALAPJA piszkos, formátlan?
Remélkezzon Lampert kalapos-
mester, Budapest, VI. Jókai-tér 6.
udvarban

HAVAS Tel: 126-936.

üzleti könyv,
papír, töltőtoll

Bp. V., Bajcsy-Zsilinszky-u. 76

Glosszák a hétről

A GLOSSZÁK KÖZÖTT közöljük Arató Sándor hoz-
zászólását ahhoz a disputá-
hoz, amelyet dr. Pogány
Ödön levele és megjegyzése-
ink idéztek elő.

„Sós Endre az Uj Élet legutóbbi számának heti glosszájában azzal végzi dr. Pogány Ödön főorvos levelé-
ről írott sorait, hogy: „Ez is igaz, az is igaz! Valóban igaz, hogy nemcsak Hitler és a náciik beszéltek németül, hanem Goethe és Schiller is. De senkise hivatkozzék arra, hogy a német kultúrnyelv, mert a németeknek ilyen, vagy olyan tudományuk, művészetük és irodalmuk volt! Minden tudománynál, művészetnél és irodalomnál előbbrevalók az emberiség és az erkölcs törvényei; ezeket pedig a németek nagy többsége aljasul sárbaaposta. Tökéletesen beszéltek németül, de ha valaki németül szól hozzám, nem válaszlok. Azt hiszem, hogy jó volna a kulturált zsidók figyelmét felhívni: önbecsülésünknek és mártírjainknak tartozunk az-
zal, hogy nem beszélünk németül!”

Vannak másféle vélemények is. Dr. Kovács György a következőket írja Sós Endréhez írt levelében: „Nagyon helyes volt az a pár soros megjegyzés, amit Sós Endre írt dr. Pogány Ödönnek ahhoz a leveléhez, amelyben élesen elítélt egy németül tanuló zsidó lányt. Mi zsidók, akik joggal tiltakozunk a fasizmus idején mindenemmel állatánosság ellen, nem állhatunk be az állatánosság sorába még a németekkel és a német nyelvvel kapcsolatosan sem, mert megtagadjuk saját erkölcsi jogalapunkat.”

A KEOKH 1941-es magyarországi zsidó-deportációinak emlékére idézi fel Palásti László riportja, amely — a deportációból véletlenül visz-
szatért Eisekovic és Rosenthal vallomása alapján — borzalmas képet fest arról, miképp végezték ki az SS-zsoldban álló ukrán milicis-

ták a Dnyeszter közelében az akkori magyar hatóságok által elpusztításra átadott zsidókat. Ezeknek az ember-
eknek nem volt más bűnük, mint az, hogy az akkori re-
akciós légkörben már nem tudták megszerezni állampolgársági okmányukat. De voltak olyan esetek is, amik-
or megszerezték, ám a esendörök szétépték ezeket a sok utánjárásal és drága pénzért megszerzett iratokat. A Horthy-korszak bün-
krónikájának egyik legször-
nyűbb fejezete játszódott le a KEOKH 1941-es akcióival. És még arra sem hivatkoz-
hatnak a Horthy-rendszer irányítói és közgei, hogy amit tettek, azt német pa-
raresra tették! Akkor még nem volt német megszállás! Ami akkor történt, az saját fasizmusukból és gonosz-
gukból következett!

NEM ÉRTJÜK, HOGY A PÁPA MIÉRT TÚRI itt is, ott is a katolikus papság nyílt antiszemitizmusát!

Most azt olvassuk a zürichi Israelitische Wochenblatt-ban, hogy Lengyelországban, ahol bizonyos nyugalmi helyzet teremtetődött és a reakciós terroristák bandáit ártalmatlanná tették, a ka-
tolikus papság újabb anti-
szemita akciókat kezdemé-
nyezett.

Például: Krakóban az érsek benyújtásra mozgalmat indult, hogy a katolikusok bojkottálják a zsidók üzleteit. Katolikus templomok szó-
székeiről folyik sok esetben az antiszemita memóer.

IGAZSÁGÜGYMINISZTERI RENDELKEZÉS értelmében ezentul megföldön át kell érikelni a visszajuttatásra perelt „zsidó holmik” érté-
két.

Igy tehát a jövőben a vissza-nem-adott „zsidó hol-
mik” ügyei javarészt a tör-
vényeszk elé kerülnek, a járásbírság helyett.

Tízezer ilyen visszajuttá-
tási per van folyamatban! (SÓS)

BALLON átlátszó, eső-, vihar- és lóden kabát
V. Gróf Teleki Pál-utca 3.
Márton és Szász

Ajándékozzon

férjének, édesatyjának, fivéré-
nek, vőlegényének

Raus Hasznára

valódi sváci

HARAB villanyönborotvát

Vallási szempontokból kifogás alá nem esik. Használata könnyű és kellemes. Kapható jobb drogériákban, kávé és elektro-
mos szaküzletekben. Ha vála-
hol még nem kapható, egy forduljon a képviselőhöz:
Kosztolányi és Társa, Rosta, V., Sas-utca 11. Telefon: 130 429.

ZSUZSA-PENZIO
SIÓFOK

A főnnepéken teljes üzemben
Elsőrangú ellátás

Székei Emil ékszerész
Rákóczi-ut 26

Brillians, ékszer, arany, ezüst, órák, vas, esztét és elad

Beteg elletett haját

speciális eljárásal gyógyítja
Különleges hamvas (svéd) színekre fest

RENCZES fodrászmester
VI., Csengeri-utca 81

Uj KÉZIKOCSIT
honnan végy?
Bajnok-utca 34.

CSERÉPKÁLYHÁK,
KANDALÓK

Átrakást, javítást vállalkoz.
Készítéskor kályhamester, IV.
Molnáru. 11. Tel.: 383-119.

Jánosháza és környéke
deportálásban és munkaszolgálat-
ban mártírhalált halt szeretőinek emlékére

emléktáblát állítunk fel,

akiknek neveit meg fogjuk örökíteni. Felkérjük Magyarországon élő és külföldön élő lakosokat, akik szeretnék a neveket megőrizni a kö-
nyvünk, lakóhelyük és pontos cí-
mükkel a legelőnyösebb módon, valószínűleg az emléktábla készí-
téséhez való kezdeményezéseket küldjék be a következő Szemlealkelyi Takaré-
kpénztár Főkönyvtárába (Jánosháza) vete-
telt Jánosházi kerületi Hírlapjára „Emlékmű” címmel.

„Mikefe” volt
növendéke

Gerő László kertész, a népszerűségi zsidó kaméval levő növények, olcsó virágok és mindenféle sikkoszorúk kaphatók. Hírlapjára pártfogású kéri.

Szeptember 7-én, vasárnap délelőtt 1/10 órakor tartjuk a kívré ovausz ünnepség keretén belül a megépítendő nagy emlékmű alapkövetételét. Mártirjaink emlékére jelenjünk meg mindannyian.

**PESTI CHEVRA KADISA
elnöksége**

Rémes hajnalok

Írta: György Endre

A „Rémes éjszakák” folytatása.

A RÉMES ÉJSZAKÁKAT még rémesebb hajnalok követték. Irítottunk a másnapról. Ki tudja mit hoz a holnap? Nem lesz-e rosszabb még a múltal is? Meri jobbra, kedvezőbbre azokon a helyeken, ahol akkoriban nem a magunk jószántából kalandoztunk, hiába is végyakoztunk volna. Amikor akár a magyarországi istállók, pajták, magtárak és padlások, akár a németországi táborok, barakkok, vagy kibúrt gyárak priessein és gyalutalán deszkalapokból összerótt „agya-in” vergődünk, az éjszaka arra volt jó, hogy összegezzük addigi életünket, számolást csináljunk önmagunkkal és megállapítsuk, hol véltünk el. Néha még az a bizarr gondolat is felvetődött bennünk: mit korrigálunk a hibák ezrei közül leendő életünkben, ha azután a zárt egész után, amikor a sziklakövet éppen akkor hengergették, még egyáltalán következhettek volna. Hazajáró gondolataink úgy kergelődtek, mint a virágos réten a káposztapiletek. A múlt ködéből emlékek és képek gomolyogtak elő, együnk úgy zsongott, mint a méhek. Valósággal üdült és éltetett mindaz a sok reminiscencia ami olyan ellenhatással érvel rohamot meg, hogy valósággal hatalmába kerítet. Nagyon messziről látogattunk a diákkor, ifjú években megtett utazások és kirándulások, az első leány, kívül dobogó szívvel, kéz a kézben, szemérmesen mentünk át a sósói erdőn, majd a későbbi küzdelmek, sikerek és bukások, a kezdő házasság örömei, tavak és hegyek között eltöltött nyári hónapok, belegegység és gyógyulások, szépasszonyok és csunya férfiak, barátok és ellenségek, finom ételek a családban, híres gazdasszonyok és divatos étlerek konyhájáról, jóféle italok, illatosan füstölő szivarok, bálo, kocsi kemény matraccal, meg nagyimámák piroseskos dunyhacímái, egyszóval korábbi életünk elfeledett, eltemetett, vagy eltűnt mozzanatait, amelyeknek most lázasan sielünk a fogadására. Alvás helyett álmodoztunk és azt szereltük volna, hogy ez a féltő állapot örökké vagy legalábbis a fáraók uralmának a végéig tartson. A

visszafeléjtközés volt a narkotikumunk minden és mindenki ellen. A nappal világhosszága azonban mindig visszazuhant a keserves valóságba. De sokszor még fel sem szakadt az éj fekete szővele, megrögzött a lét rémei és mi az emlékezés menyországából visszazuhantunk a nagyon is gyarló, darabos és durva földre.

★

A NAP ELSŐ KINOS MEGLEPETÉSE volt, hogy az SS-ek hajnal hajnalán resák törték. Reáértünk volna öt-felháttor felkelni, hogy hat-felhétre munkahelyünkön legyünk: ki mászás köveket cipelni, ki a homok- és kavicsbányában, ki pedig a lebontott épület öreg tégladarabjairól leveregelni a kővé keményedett, valósággal odanőtt máltert. Csupa éleberágóan fontos munka, ami állal nem lett kisebb a német bukás. De a horogkereszt előtt hörgő vadállatok szentül hitték, hogy ezeket a merőben felesleges és hiábavaló mozdulatokat csak magyar és lengyel zsidók, orvosek, ügyvédek, kerekedők, iparosok és hivatalnokok tudják végezni. A hájor kocsmársok, szász kertészek, pomerániai parasztok, württembergi cipőfőzők, részkezelők, szőlőzők, asztalosok és porosz biológusok legfőbbjének, skikkel sanyargatásukra fűndeték, nem volt órájuk. Ezért nyugtalanságunkban és a büntetésből való örök-féltésükben (ilyékor láttuk, hogy milyen gyáva egérkéek ezek az

ijeszítő oroszánok!) önmagukat és az időt is megelőzték. Vaksötét éjben, félháromkor-háromkor felkötötték, csak hogy ne késsünk a sorakozóhoz. Ennél is fontosabb volt, hogy ne pihenhesünk. Alig hajlottuk át a fejünket, éjszaka berohantak a hálóterembe, elordították megukat és nekünk hanyatt-homlok magunkra kellett kapkodnunk rongyait. A legfőbbször olyan mély sötétség uralkodott a légkörben és a rendszervek miatt, hogy néma és riadt motoszkálásunk közben egymásnak ütköztünk. Sohasé tudhattuk, hogy a hirtelen elrendelt expressz-készülődés nem jelent-e azt, hogy kiváznak a havas éjszakába, a csendes gyárudvar négyzetébe és ... befeszítik vergődő életünket. A nagy igyekezetből és kapkodásból a leomrakásban kiderült, hogy mindez nem egyéb egy ijedt halálfejes legény-felbuzgalomnál, ok nélkülű riadalmánál, de az alarm mindenesetre kiűző alkalom volt arra, hogy a kormosszúre festett vizet, amelyet reggelünk szántak és amely, ha semmi egyéb, de legalább meleg, meg-lakarlítsák.

A meesterséges zürzavarban, ami a hajásárok ordításával és ülegek tompa puffanásával fokoztak, nem engedtek mosakodni, megakadályozták, hogy mint máskor, tömegesen elárasszuk a két vizesap környékét annak reményében, hogy orvul haraszolhatunk pár cseppet a mások szappanhabos nedűjéből. És ha már...

(ez a „ha már” oly fontos szereplővé vált a sors buta véletleneinek alakításában) ... ha már amugy is fent voltunk, miért ne állhatnánk ki „pap-pelre” az éjszaka vakondok-sötétjében, amikor a hajnal még csak közelgel, de gyöngö kezével nem tudja keltetni a bezorkányok és baglyok színpadának draperiját. Ezek a sorbanállások a dermesztő téli hidegben töltő és ablak-néklő gyárpületekben, amelyeknek égnekmerevedő, falai között sülvé száguld a jeges szél, arcunkba vágva a dér és zűzmára hegyes dűrdűt, már jóelőre féltőemmel töltötték el. Hogyan! Hiszen abszurdunk egyáltalán nem volt, legfőbbünk még a felsőkapátot is nélkülözte és csak a depértál-tal uniformisában, abban a „Hilasztrikesikós „spizsambán” fántorgó órák hosszal, amely még nyáron is tulságosan szűkelt békelt volna. De mit tehetünk, ha a „Lagerälteste”, ez a minden idők legajásabb, legzűllöttebb hűnőzője mindig a maga példájára hivatkozott; arra, hogy neki milyen melegé van! Azzal hencogott, hogy ő is csak kis kabátot visel de arról megfeledkezett, hogy a fekete zakó alól három-négy „bőr” is lehúzhatunk volna. Ennyi pullover és gyönyörű duzzasztott dagadara. Gondoln ugyanancsak legfőbbket jager-nadrág feszült, lábát pedig harasztharasztyákba és fűvel kapkákba bűgölőlé a főnyere kéftt eszímén belül, a mi fatápu vászonbéká-csuklót pedig még a papros-burkolatot is, amit fagyás elleni védekszerül alkalmaztunk, kiparancsolta, mert a „szabályok” nekünk nem engedték meg, hogy óvakodjunk. Ijesztően sötét udvarokon kanyarogtunk, zeg-zugos lépcsőkön haldtunk fel-le, tártangó pinok és mély gödrök fölő helyezett lafógo deszkákon kocogtunk és botorkáztunk végig, úgy, hogy minden lépésünk Istenkísértés volt. Csak egy rossz mozdulat, a kigyó-vonattól való kis-ellérés, egyetlen „ballépés”, mellkírányzott kábféj és már menthetetlenül fent vagyunk a mélységben, hogy összezuzott tagokkal terüljünk el a kőkeményre fagyott betonpadlón, vagy fennakadjunk a kiálló vascőveken és az épülő gépmonstrumok akatrészein. Egyszer lezuhanam és az utánam jövő egész serege hullott reám teljes súlyával. Vátsott szövetű nadrágom felszakadt és a térs

Weisz Márton orth. kóser pensiója

Hajdúszoboszlón Jókai-sor 10

az ünnepeken nyitva lesz és így nem okoz gondot, hogy hol töltsd jól és kellemesen az ünnepeket. Elsőrendű kántor, biztosítva.

Előjegyzések szeptember hó 12.-ig eszkezlendők

PARÓKÁK, POTRÉSZEK

békebeli minőségben, művészi kivitelben

ALTSCHULER. E.

HAJMÜTERMÉBEN

BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12

Modern

hölgyfodrászati

kiszolgálás

demet felsebezte. Ebbe a hasadéba por, piszok, sár jutott, úgy, hogy hónapokig gyógygallain a fertőzést és gennyedést. Ilyen sötétség, mondjuk, úgy 1895-ben lehetett Tiszalökön: ott kellett ilyen fájdalomosan szenvednie az elmáradottságtól és a hidegtől annak a kis fűszeresnek, aki fázósan cihelődött fel a hajnal homályában a székérre, hogy behajlasson Nyíregyházára; vagy az útszélre Szajó állomáson, amikor vacogva leste a vonat, hogy átszállhasson Arad felé... Mi is így álltunk egymásnak torlódva, összezúrlakozva, hogy kihűlő testünk melegével fűsük egymást, miközben kékre-lilára fagyott arcunkon lefele pergett a könny, de az odafagyó gyöngyszemeket csak a kezünk fejével dörögölthetük, mert még a zsebkendőket is elrabolták...

ENNEL RÉMESEBB. méltatlanabb kínzásban csak kígyómadárkor volt részünk. Ettől reszketek az SS-fegyverek. Persze mindenféle óvintézkedést adtak ki, amelyekkel főként magukat „óvták”, mert bennünket a sorunkra hagytak. Buchenwaldban például nem engedték a sátorból kilépni, a tábor területén haladni, a melékkelhelyiséget felkeresni. Ha szót pattant is az emberi test hordója, ha szükségletünk már kibírhatalanná vált, ha kínjaink felérték a pokol minden szenvedésével, nem és nem... Mozdulni sem volt szabad. Egy helyben topogtunk. Félábra állva táncoltunk, sirtunk és jajgatunk, ami csak jobban fellüktette őket. Mindaddig át nem léphettük a sátor küszöbét, amíg a riadót le nem fűjték... Ugyanígy megakadályozták dolgunk elvégzését Colditzban is. Tudom, hogy a téma nem gusztyos, de, ha fel akarjuk jegyezni a táborlakók nyomorgatatlását, akkor egyszer erről is meg kell említeni. Mindez nem lehet szóbeszéd odahaza, normális körülmények és életviszonyok között. De, hogy ott mit álltunk ki apró emberi gyöngök miatt, szinte leírhatatlan. Szállásunk ajtajába őrt állítottak azzal a parancssal, hogy a légiriadó sötétjében a hálótermekkel össze-függő, azokkal egy fedél alatt levő félreeső helyekre senki se engedjen ki. Vajjon miért? Mert attól tartottak, hogy az őjszaka felelőse valakik szökésre bátoríthat. De arra nem gondolnak: hová menekülhet a szerencsétlen Häftling a maga festékjelekkel telemezett madárjesszió kosztümjében az ellenséges Szászország, sőt az ellene fenekedő egész Németország területén, egyetlen pfennig nélkül? Hogyan tudná mesterségesen leiont, éhségtől gyötört testét csak a két-négyes kőfalon is átvágni és ha ez sikerülne, vajjon eljutna-e legalább az első házig a

gyűlölet magasra csapkodó lángjai közepette az ember-telenség sűrűjében? A legreménytelenebb kísérlet lett volna. Nem is tett senki ilyen látlárasztó mozdulatot az SS géppuskák és villannyal telített drótok tömegében. Ez azonban nem tartotta vissza a korbács szohogatóit attól, hogy ben-nünket a legelemibb teendőinkben is megakadályozzanak. A borzalmak éjszakai után gyakran rendeztek vizsgálatot a szalmazsákok tájékán és az ágyak alatt. Vizlőcsák után kaptak és ha akadt olyan, aki gyermek módjára képtelen volt tovább türoli a kibírhatalant, azt félholtra verték, meztelenül kikergettek a havas éjszakába és ott hagyták állni drákig. Ilyen „bűnök” miatt egy ízben sorakozót rendeltek el és valamennyiünknek úgy kellett volna kirohannunk a gyülekezésre a hideg tében, ahogy a vackunkból kizavartak. Csak rövidke happali ing volt mindannyiunkon, mert azt „kérelhetetlenül” ellenőrizték, hogy éjszakára ne bugyolálhassuk be magunkat az észvesztő hideg elől. Az emberek legtöbbje állandó félbetegséggel, huruttal küzdött. Emiatt a tilalom óráiban sokan kerültek olyan helyzetbe, hogy az már nem emberi! A betegeket állandó rosszullét kísérte, mocskos, szenny vette körül, úgy, hogy ebben az állapotban minden mindegy volt. Nem féltünk, nem féltethet meg őket a bol, mert a madárrá gyengült ember, akinek jártányi ereje sem volt, egyet áthozott a halált. Elpusztulni, eltűnni ebből a világból, amely nemesak emberi külsejű, hanem emberi méltóságtól is megfosztotta. A test leromlásával együtt járt a lelki depresszió is, s bizony igen sokaknak különös módon teljesült az elemulást vágyó kívánsága, hűzős gödrök fölött utolsót sohajtottak, nem tudták felkelni a helyükről és itt behelték ki belküket... A theresiensztádi kaszárnyában, ahol másfélszer ember elől elzárják az illemhelyeket, az emeleti folyosókon éjjelről-éjjelre bokáig érő mocskos gázokunk és szinte egymásra telepedtünk reá...

(Folytatom.)

ÜNNEPEKRE legelősebben imakönyveket, tálcsát, tálcsát és
mindennemű kegszert
UNGÁR MÓRNÁL,
VII. Király-utca 17.,
kapu alatt vagy I. 4. vásárolhat.

UJDONSÁG a petróleumfűtés terén

Légfűtés áramló forrólevegővel
Eddig nem létezett teljesítmény

PETROL HEATING HŐLÉGSZÓRÓ

bármely petróleumfűzőre helyezve azonnal SZAGTALANUL FŰT
Szabadalom bej. Bemutató: FERROMETALL, V., Pozsonyi-ut 6. Tel.: 389-126

Hatalmas emlékművet állítanak fel Newyorkban az elpusztított európai zsidók emlékezetére

New Yorkban, mint az Egyetértés Élet-jelenti, a Riverside Drive és 84th utca sarkán hatalmas emlékművet állítanak a háborúban elpusztított hat millió zsidó mártír emlékére és azon megőrzik a városi gettó mártírjainak hősiességét is. A monumentális szobor alkotója Jo Davidson, a kiváló amerikai szobrászművész, a mű költségei fedezésére 150.000

dollárt szándékoznak összegyűjteni. A szoborbizottságban New York számos neves polgára foglal helyet.

Az emlékmű alapkövének letétele szeptemberben lesz, amikor az egykori városi gettó helyéről hozott földet helyezik el. A hatalmas szobrot 1949 tavaszán ünnepélyes külsőségek között fogják leleplezni.

PESTI ISRAELITA HITKÖZSÉG

8318/1917. sz.

Templomülések kiadása

A Dohány-, Rumbach Sebestyén-, Páva-, Csáky-, Beihlen-, Bosnyák-téri Dózsa György-, Nagyuvaros-utcai

hitközségi templomok, valamint a Fürst Sándor-utcai és Wesselényi-utca 44. III. emeleti pótimáházak üléseinek kiadása a korábbi évek igazolt bérleti részére ez év

szeptember hó 5-ig tart.

A jegykiadás naponta d. e. 8—1 óráig és d. u. 3—5-ig tart (pénteken és vasárnap csak d. e. 8—1-ig) és pedig a Dohány-, Rumbach Sebestyén-utcai templomok és a Wesselényi-utca 44. III. emeleti pótimáház üléseinek jegyei VII., Sip-utca 12. sz. alatt, míg a többi templomoké a helyszínen kerülnek kiadásra. (Fürst Sándor-utcai a Csáky-utcában.)

A szabad jegykiadás szeptember 7-én, vasárnap kezdődik

a fentebb közölt helyeken és időben.

Figyelmeztetjük még t. Hittestvércinket arra is, hogy az ülések bérletdíjai a mai viszonyoknak megfelelően vannak megállapítva, ennél fogva senkinek semmi körülmények között kedvezmény nem adható.

A PESTI ISRAELITA HITKÖZSÉG ELŐLJÁRÓSA.

UNRA, IRO, JOINT

A zürichi Israelitisches Wochenblatt közli, hogy dr. Joseph J. Schwartz, a Joint európai igazgatója sajkókonferencián tájékoztatta Párisban az újságírókat a zsidó hontalanok továbbbi ellátásának problémájáról. A többi között ezeket mondta:

— A hontalanok táborában az ellátás egyre rosszabb. Az

IRO sokkal kisebb budgettel dolgozik, mint az UNRA. A fejadagok egyre kisebbek lesznek. A szén és a ruházat azonban javuló tendenciát mutat. Az iskoláztatási viszonyok kedvezőbbben alakultak. A táborokban lévő gyermekek 90 százaléka iskolákba járhat. Még mindig nagy feladatok várnak a JOINT-ra. 1947 első felében a JOINT 15.000 hontalan zsidót segített az Egyesült Államokban, Palesztinába és Dél-amerikába kivándorolni. A JOINT-nak még mindig 32 fiókja van Európában és ezekben 60.000 férfi, nő és gyermek problémáját kell megoldani.

MAGANYOS UR háziartása vezetésére ajánlkozott, 35 éves, mérnök özvegye. „Jó otthon” jellegre a kiadóra

MUNKÁCSI ERNO:

AKTUÁLIS KÉRDÉSEK

Mi van körülöttünk

ROMÁNIA. 1938 előtt u. n. Nagy-Románia területén 760.000 zsidó lakott. A következő években Románia földjének jelentékeny részét elvesztette. Besszarábiába és Észak-Bukovinába szovjet csapatok vonultak be, Észak-Erdélyt átmenetileg magyar csapatok szállták meg és Dobrudzsza területét a bolgároknak kellett átengedniök. Noha Észak-Erdély a fegyverszünet után visszakapott Romániához, az egész országban élő zsidók számát ma 350.000 főre becsülik. Így is a román zsidóság a háború utáni Európa legnagyobb zsidó közössége.

A zsidó martíroknak csak csekély része került ki Ó-Románia területéről, ahol kb. 15.000-t öltek meg különböző vérengzések alkalmával. Például Jassyban 1941 júniusában 4000 zsidó vesztette életét. Nagy tömegben került sor zsidók kiirtására Besszarábiában, Bukovinában, Észak-Erdélyben, ahová a náci csapatok érkeztek és Észak-Erdélyben a magyar esendőörök segítségével deportáltak. Besszarábiából és Bukovinából kb. 250.000 zsidót deportáltak és irtottak ki, Észak-Erdélyből kb. 120.000 zsidó esett áldozatul. Az utóbbiak közül kb. 12.000-en kerültek vissza. Valamivel jobb sorsuk volt a besszarábiai és bukovinai zsidóknak, akik közül a fiatalabbak követelték a visszavonulást szovjet hadsereget és sokan közülük önkéntessékként csatlakoztak hozzájuk. Ujabbán szovjet területről kb. 15.000 zsidót repatriáltak. Ezek a számok csak részben fejezik ki a román zsidók vesztéseit. Sok tízezer pusztult el közvetlenül munkaszolgálatban, belső deportálásban és a kegyes kis részüknek sikerült fenntartani a korábbi életstandardot.

A felszabadulás után itt is, mint a többi országokban, restitució törvények intézkedtek a zsidóknak jogaikba való visszahelyezéséről. (1944 december 19-i és 1945 augusztus 1-i törvény.) Ezek a törvények sok tekintetben hasonlítanak az egy kategóriába tartozó magyar jogszabályokhoz. Elvileg a restitució in integrum elvéhez ragaszkodnak, de az elvet a gyakorlat sok vonatkozásban áttörti. Romániában minden zsidónak jogában áll újból elfoglalni korábbi otthonát, üzleti helyiséget és egyéb tulajdonát. A gyakorlatban azonban sokszor nem teheti ezt meg, mert közhatalmokok, a haderő tagjai, hadiövezetek és árva, fizikai munkások és bizonyos kereseti kategórián alul levők megtiltják azt, amelynek tényleges hírlokában vannak. Adatunk van arra nézve, hogy 1946 márciusában a román igazságügy-

miniszter bejelentette, hogy kb. 4000 zsidó lakást és üzletet visszajuttattak jogos tulajdonosaiknak. A visszahelyezés — épp úgy, mint nálunk — hatóság közbenjárásával történik. Ez vonatkozik Romániában nem csupán tulajdon visszaszerzésére, hanem az alkalmazottaknak állásukba való visszahelyezésére is és így látható, hogy a helyzet Romániában még nehezebb, mint nálunk. A törvényes jóvátétel leggyorsabb és leghatályosabb Észak-Erdélyben, ahol tudvaleg nemcsak a zsidókat fosztották ki, hanem románokat is. A földbirtok visszaszerzése rendkívül bonyolult. A zsidó földelmek parasztok javára történt eladását érvényesnek nyilvánítják, hasonlóképpen a közelőokra történt kisajátítást is. A minisztertanács dönt afelől, hogy az állam által elvett javak közül melyek azok, ahol havvédelmi, egészségügyi, közlekedési stb. célok indokolják a kisajátítást fenntartását.

Ismert dolog, hogy a balkáni államok közül Romániában volt mindig a legnagyobb antiszemitizmus. És ez most sem szűnt meg, noha a kormány dicsőreles lörcvésekkel küzd ellene. Törvényt hoztak az antiszemitizmus ellen, de a reakció, amely a hamu alatt itt is parázslak, felhasználja régi kitűző fegyvert, az antiszemitizmust és az hol itt, hol ott feltűri fejét. Ez az oka annak, hogy a zsidók között még nem született meg az igazi feleletmentésű élet és a jövőtől való aggodás arra késztet tömegeket, hogy kíváncsiak próbáljanak Romániából. Legutóbb 150.000 román zsidó folyamodott palesztinai certifikátért és sokan illegális úton próbálják meg a határokat átlépni. A kormány magatartása a zsidó kivándorlással szemben még nem tisztázódott. (Folytatjuk.)

OKLEVELES zongoratanárnő

tanítást vállal, kezdettől a legmagasabb fokig. Bíró Hona, VII., Csányi-u. 10. II. 22.

CIÁNOZÁS, TAKARITÁS KOMLÓSI

Telefon: 123-919.

V., Akadémia-u. 7.

Dr. Frenkel Bernát vallástanár

FIUKNAK ÉS LEÁNYOKNAK.

INTERNATUSA

Tárgyal: d. u. 5-8-ig

ujra megnyílik régi otthonában XIV., Szabó J.-u. 14. III. villa

SIRKÓ PFEIFER és HESZKI
Somogyi Béla-út 3/c.

Hírek Palesztináról

Az Unesco határozza a: angol mandátum helyett UNO mandátum, átmeneti időszak után önálló zsidó és arab állam

Ereé Jisrael feszültségteli nehez hónapjáról adott beszámolóinkban többször rámutattunk arra a tényre, hogy az Ereé Jisrael-i feszültség igazi oka az az idegesség, amellyel elsősorban az angolok várják az UNO szeptember-októberi, havi döntését Palesztina jövő sorsát illetően. Az elmúlt huszonnégy óra Svájból érkezett jelentései teljes mértékben azt bizonyítják, hogy Ofélsége kormányának megvolt minden oka arra, hogy féljen az Egyesült Nemzetek Ténymegállapító Bizottságának javaslatától. A legújabb jelentések szerint ugyanis a Ténymegállapító Bizottság javaslata már készen áll és csupán a fogalmazás kérdésével foglalkoznak már. A javaslatnak van egy elvi és egy tárgyi része. A Ténymegállapító Bizottság javasolja az Egyesült Nemzetek Teljes Ülése, hogy szüntesse meg az angol mandátumot Palesztinában és azt, — amíg egyáltalán mandátárius ellenőrző hatalomra szükség van, — ruházza át az UNO szervezetére.

A javaslat gyakorlati része szerint pedig Palesztina jelenlegi területén két önálló állam, zsidó- és arab állam felállítását javasolják.

A bizottság 11 tagja közül heten fogadták állást a felosztás mellett és amikor a sorokat írjuk, a Bizottság a határozat megállapításának kérdésével foglalkozik.

Egyes jelek arra mutatnak, hogy az angol kormány már egy idő óta számolt az Ország felosztásának lehetőségével. Anglia számára valóban lényegtelen, hogy a Palesztinában nevezett kis földszívon egy, vagy két állam működik, ha a maga hadseregét továbbra is ott tarthatja. Ezért az eddigi angol Palesztina megoldási javaslatok után most újabb angol megoldási tervezet nyomai tűnnek fel az angol hivatalos sajtóban. Eszerint Anglia azt igyekszik elérni, hogy az UNO szervezetén belül a

következő javaslat kapjon többséget:

Palesztinában két független, de egymástól mégsem egészen elválasztott államot állítsanak fel az Egyesült Nemzetek Szervezete. A két állam egyaránt, de egyaránt egy harmadik ellenőrző állam jelenléte bízott.

Az angolok így kívánnák megmenteni — legalább is átmeneti időre — Palesztinában elhelyezett hadseregüket. Minden jel arra mutat, hogy amíg más közkeletű támaszpontot nem sikerül Angliának kiépíteni, a hadsereg nem vonul ki Palesztinából. Az új terv önálló államok szövetségét tartja szentelőt és nem tartományok szövetségét. Lössített egyetlen államot. A tervezet szerint a két állam gazdaságilag együttműködnek, több közös vállalkozást tartanak fenn (vizekenergia felhasználása, öntözés stb.) és így sikerülne olyan akadályokat legyőzni, amelyekkel az egyébként mindenképpen függetlenített kis államok nem tudnának megbirkózni. Ez a terv igen népszerű most Angliában és meg kell vallani, hogy abban részben Weizsácker professzornak a Ténymegállapító Bizottság előtt tett javaslata ismerhető fel.

A Jewish Agency executívája most ülésezik Svájcban. A tanácskozások legfőbb pontja az Unesco javaslata és felkészülés az UNO Teljes Ülése. Mose Shertok egy korábbi nyilatkozatában célzást tett arra, hogy a Palesztina életképes területén felállított Zsidó Állam szívesen működne szorosan együtt és lépne szövetségre a szomszédos arab állammal, vagy arab államokkal és alkotna velük közkeletű Konföderációt. Minthogy a Palesztina probléma zsidó szempontból legfontosabb, legégetőbb része, az alijah kérdése, az önálló zsidó állam felállításával pillanathozig megoldódna, nem lehetetlen, hogy

A miközlet Chevre Kadisa szeptember 1-én kezdődött "Székelt" elő napján

mártír sir-látogatást

rendez, a temetőben lévő mártír-emlékműnél, melyre hár szövegükkel megírjuk

Aki vissza nem tért hozzátartozóinak lelki üdvéért El más névvel "mim" imádkozni mondani, szíveskedjék a Chevre Kadisa imádkozásban elősegíteni, az elhunytak ádjának irántani benyújtása mellett.

Temetőbe indulás reggel nyolc órakor a Kazinczy-templomból.

Chevre Kadisa Elnöksége.

Ehrenthálné

fűzőszalon, Bohny-u. 39, közli, hogy szabadságáról visszatérve újra kedves vevőjének rendelkezésére áll. Ugyanott havi díj fizetéssel fogadják.

A világ zsidóságának gyásza jeleül a Vaad Leumi és az Erec Jisrael-i Főrabbiiség múlt héten bűjnapot rendel el a Jisuv és a Gelah zsidósága számára. A bűjnapot az egész Jisuvban és a jelenlétek szerint a diaszpóra igen sok országában megtartották. Erecben mindenütt népgyűlések voltak: a kávéházak és szórakozóhelyek zárva maradtak. A templomokban délután sófárt fejtak és imádkoztak a maapilikéért, az Unescop eredményes munkájáért, valamint Erec békéjéért.

A hitközség vezetősége és a hívek együttes áldozatkészsége folytán lehetővé vált restaurálás most befejeződött. Az új építet templom: szeptember 12-én ünnepi istentisztelet keretében avatja fel a hitközség vezetősége és a templom előjárósága, amely reméli, hogy a hívek az őszi nagyünnepeken túl, a szűke hétköznapiakon is fel fogják keresni régi templomukat.

sírkönyvtára szeptember 7-én. d. e.
11 órakor lesz a rákoskeresztúri
templomban. 33 c. 3 sorj 24 str.

25 éves a mi templomunk...

Irta: dr. VASS LIPÓT, a VIII. körzet elnöke

1947. Eluj havában, szelichot első napján lesz 25 ik évfordulója annak a gyönyörű ünnepségeknek, amellyel a Pesti Izr. Hírközség VIII. templom körzetének Nagyfuvaros-utcai új zsinagógáját felavattuk. Az ünnepségen jelen volt a zsidó társadalom szinte java. Nagy hírközségünk elöljárósága, és dr. Lederer Sándor elnökkel a képviselőtestület teljes számban, Chévra Kadisa elnöke és elöljárósága, a pesti izr. rabbinitus; a budai, óbudai, kőbányai, újpesti és a többi pestkörnyéki hírközség elküldötté képviselőit. Megjelentek az intézmények és egyesületei templomok vezetői és öik látuk a pesti orthodox hírközség reprezentánsait is. Képviseltette magát a Kultuszminisztérium, a főváros, a kerületi előjáróság stb. A főkanlort szelichot körölkö Mah tanujaja után eljöpett a szószékre dr. Adler és főrabbi, hatalmas alak, nagy, ragyogó szemek, dus földör hajfirtök, gyönyörű megjelenés, hangja cseng, mint a harang... A pesti zsidóság lépszertü főpapjának minden szava belevésődött halgatónak lelkébe. Felejthetetlen élmény volt dr. Schgiber Lajos körzeti rabbi ökes szónoklata, ki a nap jelentőségét méltalta és kiemelte azoknak az érdeimeit, akik a templomépítéshez hozzájárultak adományokkal vagy munkával és, dicsérté azokat, kik lelkésedéssel és áldozatkészséggel támogatják a templomépítőket. Rosenbergy Ármín, a szentlelly rabbi az írás szavával fejtette ki, hogy Isten áldása csak komoij munka nyemán fakad.

Alból a szent munkásságából, amelyet az „Emberbarát-egyesület” évtizedeken át végzett, szejdi ki a jelen búszkése és a jövő reménysége. Weisz Márk, Wertheimer Soma és munkatársai, kik közül már csak hárman veygunk életben, özvetlen és kiharó munkása áadták a pillérekkel, amelyeken a templom pompás épülete nyugszik. Itt hangzott el először Lederer elnöknek, a későbbi jelzővő „vált mondanása: vissza a zsidósághoz. Olyan lelkes hangulat alakult ki, melyről még napok után is „beszéltek. Valamennyien úgy éreztük, hogy a zsidó fejlődés történetében jelentős fordulathoz jutottunk el, felitve veltük a szívek az alkotás vágyával, belső kultúránk magasabb színvonalra való emelése iránti törekvéssel. Szilárd Pontol emeltünk a kerületben, amely öszlönző hatással magához vonzolla a periferiákban szétszórót zsidókat. Egy helyes értelemben vett asszimiláció ment itt végbe.

A vidékről és keleti orszá-
gokból ide származott zsidó-

kat • magasabb világi kultúra jegyében egybetömörítette, de olyan módon, hogy a magukkal hozott hagyományok feladása nélkül, csak eszőitobb izléssel és a külső formák nagyobb meghecsülésével • párosították a lényegét. A második generáció már szívesen hallgatót • magyar nyelvű lit- szénoklatot, az ő körükből is került ki a különböző izraelita iradalmi egyesítet hallgató- ság, számukra is íródak a zsidó hitfalatok. Ők adták a zsinót azoknak, kik minden zsidó ügy iránt érdeklődtek, közgyűléseken megjelentek és fekoztalan az irányítók po- zícióba jutottak. A régi centra- lizált hitközég valami hűvös légkört teremtet magá körül, a körzetben intímabb, a régi kultúrára enkléztető szel- lem alakult ki. Általában utat tört magának a meggyőződés, hogy sokkal nagyobb gondtal kell ápolnunk a vallásos érzés elmélyítését. A hagyományok- hoz való ragaszkodást tanítja iskolában, hirdeti szószéken, nyomtatékosan képviseli a nyilvánosságban derék papunk dr. Ságó László; de mi ahhoz is ragaszkodunk, hogy nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is az egész vonalon, templomban, alkalmezoztaink életmódjában is kifejezésre jusszon. Valljuk, hogy a zsidó- ságot nemcsak tanítani, hanem átélni is kell. Ezért tem- plomunkban az • istentisztelet a legkonzervatívabb formában folyik. Tabudtörőnkben pe- dig a praktikus célokat követő dívatos tanmód mellett nem hanyagoljuk el a héber nyelv- nek azt a magasabb rendelle- tését sem, hogy képessé tegye a fiatalságot a zsidó vallásos életbe való beilleszkedésbe.

Történetünk katalizatorjában, amikor már csak képek válaszoltak el attól, hogy az elpusztulás örvényébe zuhanjunk, a Gondviselés jövőből olyan férfiak kerültek az Anyaföldközsg élére, kik életük kockázatásával is megmenekültek, amit még megmenekült. Ezek most is kezünkkel fogják vezetni, irányítanak. Nekünk pedig csak az lehet kötelességünk, hogy irányításukat megérve, az ő elgondolásaikat a szűken is megvalósításuk és a környező viszonyok beintegrálásával átültessük ezeket a közel életbe.

Ezzel a cselekedéssel, hátat mondván a Mindennek Isten kegyelméért, bucsuzunk az elmúlt negyedik évszázadtól és Isten segédelméért neki indulunk egy remélhetőleg szebb, jobb jövő felé. A jó Isten áldása lebegjen fölöttünk és templomunk fölött.

Munkát a munkaszolgálatosoknak!

Egy község — ahol hiányzanak a zsidó munkaerők

Igen érdekes levelet kapott a
DEGOB információk osztálya
Kecel községből:

„Az Új Élet-ből értesültünk arról az akcióról, amelynek célja munkát adni a munkaszervezőknek.

Kecel községnek 14-15 000 lakosa van és nagy szükség volna jól fogorvosra, műszerezésre, bábára, cipészre és cukrászra.

A község és környék lakói borkertmelletti foglalkoznak, a gazdasági helyzet kielégítő és

a lakosság jó szívével vőnné a használható, becsületes munkásokból.

Ezen örvendetes levélhez az a megjegyzésünk, hogy az Országos Zsidó Segítő Bizottság (Joint) elsősorban volt munkaszolgálatosokat igyekszik önállóan is segíteni.

Minden munkaadókat je-
lentse nek a DEGOB informá-
ciós osztályán. (Bethlen-tér 2.
I. em. 36.).

**Megjelent
az első új Demokratikus
szellemű tankönyv**

A hároméves tervnek egyik, jelentőségében szinte felmérhetetlenül fontos feladata a nagynépi tömegeknek a demokratikus szellemben való átalakítása. A kultúszkormány igen helyesen ismerte fel, hogy ennek az átnevelésnek már az iskola padjaiban meg kell kezdődnie, de felismerte annak a helyzetnek a lehetetlenségét is, hogy ez az átnevelés a régi reakciós szellemű tankönyvekkel történjék. Éppen ezért új demokratikus tankönyvek kiadását határozta el. Ez a szándék esőőrtőlökön, augusztus 28-án csőfőlt testet, amikor is az egykori Gólyavár udvarán, az Fgyeleti Nyomda épülete előtt ünnepség keretében adta át *Ortutay Gyula* közoktatásügyi miniszter a tanuló ifjúságnak az új demokratikus tankönyv első példányait.

Ortutay Gyula beszédében hangsúlyozta, hogy előszörban az államos iskolák elű ből osztályának számára adnak ki egy-egy tankönyvet. Kijelentette, hogy még szeptember hónap folyamán 155 mint 15 millió tankönyvet bocsátanak ki. Ötven tankönyv a demokrácia személt fogja szolgálni, nyolc vezérkönyv és majd a tanári

testület rendelkezésére. Az egységes tankönyvek árát 3 forintban, tehát olyan árban állapították meg, melyet a legszegényebb szülők is meg tudnak fizetni. A magyar demokráciát történelmének új fejezetét kezdjük meg, mikor ezeket a tankönyveket az ifjúság kezébe adjuk, — fejezte be szavait Orkutay Gyula, majd átadta az első új demokratikus tankönyvet a diákság képviselőjének, a Madách gimnázium egyik III. osztályos tanulójának, aki lelkes beszédben köszönte meg a miniszternek az új tankönyvet és a tanulóifjúság nevében tett ígéretet arra, hogy ezekből az új tankönyvekből komoly szorgalommal fognak tanulni. Az ünnepség befejezéseketekén az Egyetemi Nyomda üzemi bizottságának elnöke hangoztatta a nyomdai munkásság közszolgálatát az új tankönyvek elkészítésében.

Kivándorlók!

Használt és új

Hajókofferok és bőröndök

nagy választékban

WEIL Népszínház-**26**
utca
Telefon hívó: 136—816

AUTÓ SZAKISKOLA

HIKADÉ Teréz-körút 7. Tel. 224-832. MŰHELY, GARAGE

Benzin- és Dieselmotor autókban bemutató. Tanítás saját személy, teher- és motorkerékpáron. Villőkerék beállítás. Rézfelfűzés. Kérjen tájékoztatást. Kertész autó- és Dieselszakember. Utánvétele is.

Ékszerek, órák, ezüstárak

KENDE SÁNDOR írás, ékszerésztől
VI., Teréz-körút 48. (Nyugatinál!) ★ Vétel, eladás, javítás!

Művészi siremlékek nagy választékban
BOROS JÓZSEF VII. ker., Dob-utca 2. sz.
Telefon: 237 669

BOROS JÓZSEF VII. ker., Dob-utca 2. sz.
Telefon: 227-668.

Felhívás!

Ezenrel figyelmeztetjük t. híveinket, hogy **Sptegel Béla** Akácia-u. 40. sz. alatti baromfi-üzlete nem áll felügyeletünk alatt. Az onnan vásárolt árukért vallási felelősséget nem vállalunk.

Pesti Izr. Hitközség Rabbisága.

Perzsaszőnyegek

VÉTEL, ELADÁS: **UNGÁR** Király-u. 14 és Rákóczi-ut 24

PAPIR,

ÍRÓSZER

üzleti könyvek, karcoltók, amerikai naplók és átiró könyvek
WEINBERGER ÉS FEJERNEL, VI. Deák tér 6. (áinker-pafólat). Tel.: 426-613.

A pontos, megbízható

"DAVID" BOY-vállalat
mindent ellát. — (5 fél-nappal)
Grádfélt 6 II.

Király-utca 21. Telefon: 226-893

Orát, ékszer

egyetlen legjobb
Klein Lászlónál
Dob-utca 19.

és és és

függönytartó

képek
nagy választékban.

Üveges

munkát hatóságai áron vállalkoz
SZÉCSÉNYI
VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224-288.

ÍRÓGÉP,

Számológép,
Vétel, Eladás, Javítás,
Karbantartás.

FUNK JÓZSEF

V., Csáky-utca. 4. T.: 129-220.

Gyertya,

mécses,

I. beeresztők

Nagytakarításhoz minden anyag. Féslek, csemlé és keféink legolcsóbb árban

FÓKA festékház Dob-u. 9.

Telefon: 227-059.

Cégtulajdonosok: Fogel Ferenc és Kassai László

VIDÉKI URICALAD keres egyetemista fiúk részére uricaladnál lakást és teljes ellátást, esetleg oktatást is vállal. „Bel-kerületen” jelölje a kiadót.

Zsidó Testvérünk!

Tisztelettel meghívjuk Önt és nb. Családját

1. é. szeptember hó 7-én, vasárnap
szülőcsosz első reggelén fél 10 órakor

a rákoskeresztúri temetőnk mártir parcellájában, az ősi szokásoknak megfelelően tartandó kívív ovasz ünnepségre, amely alkalommal a megépítendő emlékmű alap kövét helyezzük el

Szíves megjelenésükre számítva, vagyunk

Budapest, 1947 augusztus 31.

hittestvéri üdvözléssel

A PESTI CHEVRA KADISA ELŐLJÁRÓSÁGA.

A Globus nyomda

14 dolgozójának jubileuma

Ritka jubileumot ünnepeinek a Globus Nyomda. Műintézet dolgozói. Tizennégy társuk ötven éve lépett a nyomdász pályára. Ötven év magában is nagy idő, egy egész emberöltő s ennyi ideje szolgálják az emberi kultúra érdekeit.

A hálás pályatársak szeretetteljesen köszönik most szeptember 6-án a Magyar Kommunista Párt VI. ker. központjának dísztermében (VI., Csengeri u. 68.) jubileumi ünnepélyt rendeznek tiszteletükre.

A Nagyfuvarosutcai templom 25 éves jubileuma

Szeptember 7-én, vasárnap d. u. 6 órakor istentisztelettel egybekötve rendezi a pesti Izr. Hitközség előljárósága és a VII. ker. templomkörzete vezetője a nagyfuvarosutcai templom 25 esztendősi jubileumi ünnepségét a magyar zsidóság vezetőinek jelenlétében.

— Az Áhász Reim Országos Feharóti Szereteti Egyet a folyó évben is immár tizenötödik alkalommal meg szokásos évi naptári tiszteletos kivitelben és formában. Bruttó gazdagabb tartalommal jutatta el a pesti és vidéki hívekhez azzal, hogy támogatás az egyesületet és váltak meg a naptári ez a naptári részen kívül hívek híveit, hálózati, szombati és konyvnyi munkát, egyházi közéletet, egyesületi és az általános zsidó élet vonatkozásait tartalmazza.

Levél a szerkesztőhöz

Az alábbi levelet a főünnepekre való lelki előkészítés első előadásának halála alatt, több asszonytárs nevében öv. Löwy Hermanné jutatta szerkesztőségünkhöz.

„Mi, akik meghallgattuk az Elul havi lelki előkészítés első előadását, hálátel szívvel mondunk köszönetet dr. Katona József-rabbi urnak szívek mélyéig ható, magasztos előadásáért. Adja Isten, hogy szavai minden igaz zsidó szívben megértesse találgatnak. De nemcsak meghallgattuk, hanem követni is akarjuk a rabbi ur szövegét. Vezessük vissza az ellévedteket s, ha csak egy is megnyertünk, miénk lesz Isten dicsősége és nyugodt lelkiismerettel, tisztán, félelem nélkül állhatunk az egyetlen igaz bíró elé, az igaz Isten félelmével szívünkben e nagy napokon. Azoknak pedig, kik hűtlenül elhagyták hitünket, megcsufolva, meglapadva ehurcolt drága mártirjaik szent emlékéit, üzenjük, még nem késő, sietve siessenek megérni álaatos szívvel, bünbánattal az egyetlen igaz Isten elé.”

Öv. Löwy Hermanné

— Fischl Tibor halála. Legutóbbi számunkban közöltük a VAC egyik fiatal, nagy reményekre jogosító sportolójának halála hírért, akinek neve helyesen Fischl Tibor és nem „Gyuri”.

A balkányi Izr. Hitközség Emlékmű bizottsága értesíti mindazokat, akik érdekeltek, hogy

a mártirhalált haltak síremlékének felavatása

és elhelyezése 1947 szeptember hó 7-én, d. e. lesz.

A Magyar Cionista Szövetség az első cionista kongresszus 50. évfordulója alkalmából 1947 szeptember 4-én, (csütörtökön) este fél 8 órakor a Zenei-művészeti Főiskola Nagyertermében

Emlékünnepélyt

rendez.

Vendégeket szívesen látunk.
Belépés díjtalan.

Hazatért Munkaszolgálatosok!

Huszonkilenc éves kellemes, intelligens leányt férjhezadna fivére. Bónósülési lehetőség vidéki, jömenelű faltelepre. Cím a DEGOB-nál.

Csillaghegy és környéke mártirhalált halt hittestvérei emlékeit táblával örökíti meg.

Felkérünk mindenkit, hogy szeretetteljesen nével előbb-közölje a hitközség ügyvezetőjével

Rosenfeld Gyula

Csillaghegy, Attila-u. 28

Ugyancsak várjuk mártirjaink megörökítő emléktáblájának költségeihez való hozzájárulásukat sürgősen beküldeni.

IZRAELITA HITKÖZSÉG
CSILLAGHEGY

REPÜLŐ BOY

áruszállítás,
kézbesítés
legolcsóbb.

0-utca 15 Tel.: 120-514

BUDAPESTEN, Városliget és Keleti p. u. közöli részen, vagy hasonló megfelelő helyen

KERESEK

3 szobás hallos modern lakást

butorral, vagy anélkül. Lehet örökös is, esetleg romlakás. Beköltözés októberre. Cím: Krausz Leó, butoros, Miskolc.

Szemüvegek

Barna

látsszpecielizáló,
Andrássy-ut 20. (Opera mellett)
Szemoptikai és szemorvosi rendelvények elkészítése. Látás- és szemüvegvizsgálat. 27 éves cég.

200 hadifogoly munkaszolgálatos érkezett Debrecenbe

Augusztus 20-án

Rózsa István, Bp., Rákóczi-
ut 76. 1/2. Kirovi körzet.
Weinberger Henrik, Bp., Ka-
zinci-u. 7. Kirovi körzet.
Bánóci Pál, Tab. IV/4. 101.
lágér.
Péter Pál, Miskolc, Jósika-u.
9. VII/4. Kirovi körzet.
Katz Igánc, Kőlece, XI/5.
Csentov.
Alpern Viktor, Bp., Király-u.
95. 101/52. Borisszov 7163.
Krausz Jenő, Bp., Zichy J.-u.
44. 103/2. Bobrujszk 7056.
Adler András, Bp., Izabella-u.
39. 107/7. Bobrujszk 7056.
Klein Zoltán, Debrecen, Bol-
dosfalva-u. 2. 107/7. Bobrujszk
7056.
Neumann Zoltán, Diósgyőr,
107/9. Kirovi kör. 107307.
Weisz Tibor, Rátoscsaba,
103/1. Kirovi kör. 307.
Kremer Andor, Bp., Lo-
sonci-u. 3. 109/4. 101/307. körz.
Salló Miklós, Bp., Dalszínház-
u. 10. 109/18. Minszk 7168.

Augusztus 21-én

Fischer László, Bp., 105/1.
Kálizszi rgy. 7271.
Schwartz Ernő, Bp., Podma-
nieczy-u. 18. 109/13. Kirov
7271.
Mahr György, Bp., Pozsonyi-
utca 12. 109/23. Kirovi körzet.

Augusztus 24-én

Klein Sándor, Bp., Wekerle
S.-u. 17. V/2. Mozsaga 3888.
Koltich László, Pesterzsébet,
Horthy-u. 12. 104/6. Mozsaga
3888.
Wolf Henrik, Bp., Király-u.
47. 106/4. Szilánov 1069.
Rosenberg Béla, Debrecen,
Pásti-u. 2. 106/4. Odessa
7169/5.

Augusztus 31-én

Katz Gyula, Nyíregyháza,
Debreceni u. 14. 482. Kara-
ganda 7099/15.
Frankl Márton, Győr, Erzsé-
bet-tér 10. II/5. Gorkij 117/1.
Fischer Béla, Mocska. III/1.
gépk. Karaganda 99/7.
Sommer Dénes, Bp., Rókl.
Szilárd-u. 16. III/4. Gorkij
117/1.
Hercz Endre, Bp., Baross-u.
119. IV/2. Gorkij 117/1.
Weisz Sándor, Törökszent-
miklós. VII/5. Gorkij 117/1.
Felscher Miksa, Szarvas,
VI/6. Zsaszgárdan.
Bicler Miklós, Bpest, Ernő-
utca 17. IX/7. Karaganda 99/7.
Klein Endre, Bp., Lovag-u.
3. IX/7. Karaganda 7099/7.
Lővi Tibor, Bp., Dorozsmai-
utca 5. IX/7. Karaganda 7099/7.
Schweitzer Alfréd, Budapest,
Hajós-u. 1. 101/6. Karaganda
7099/7.

Schwartz Jenő, Bp., Somogyi
Béla-ut 22. 101/8. Gorkij.
Salczmann László, Bpest,
Teleki-tér 3. 101/9. Karaganda
7099/3.
Paskesz János, Bp., Róna-u.
250. 101/27. Derzsinsk 10369/6.
Berliner György, Bp., Váci-
ut 16. 101/48. Gorkij.
Magyar Sándor, Bp., Rákóczi-
ut 47. 101/50. Karaganda 99/7.
Zipszer Hugó, Szerencs,
101/51. Karaganda 99/5.
Hoffmann György, Budapest,
Wesselényi-u. 75. 101/51. Kara-
ganda 99/5.
Krausz Jenő, Bpest, Vörösm-
arty-u. 53. 101/51. Gorkij
117/6.
Weisz György, Bp., Csengery-
utca 6. 101/51. Pravdiusz
7117/3.
Csángó Endre, Bp., Erzsébet-
körül 19. 101/52. Gorkij
7117/17.
Schön Adolf Károly, Békés-
csaba, 101/52. Gorkij 117/1.
Markovits Lipót, Bp., Akácfa-
utca 38. 102/3. Karaganda 99/7.
Goldmann Ede, Baja, Madách-
utca 18. 105/3. Karaganda 99/2.
Déval Sándor, Kecskemét,
105/3. Karaganda 7099/4.
Stern Imre Cegléd, 105/11.
Karaganda 7099/5.
Luger Armin, Mezőtass,
106/2. Karaganda 99/5.
Wohlberg László, Debrecen,
Bajcsy Zsilinszky-u. 45.
106/2. Gorkij 7117/1.
Deutsch Márton, Derecske,
106/2. Karaganda 99/4.
Bergmann Miksa, Orosháza,
106/3. Karaganda 7099.
Kupfer József, Békéscsaba,
106/3. Gorkij 117/1.
Frisch László, Debrecen,
Zsák-u. 3. 105/3. Gorkij 7117/1.
Frank István, Bp., 106/3.
Gorkij.
Apfel József, Sarkad, 106/10.
Gorkij 117/1.
Reisz Miksa, Szolnok, Teme-
tő-u. 106/11. Gorkij 7117/2.

Márkusz Elemér, Miskolc,
107/2. Karaganda.
Rosner Ernő, Kál, 107/2.
Gorkij 117/1.
Salamon Endre Nagyecsed,
107/4. Karaganda 7099/7.
Schwartz Dezső, Miskolc,
107/10. Karaganda.
Feischmann Miklós, Nagy-
kál, 108/9. Karaganda 99/7.
Feig Armin, Büdözentmihály,
108/10. Pravdiusz 7117/2.
Goldstein Sándor, Szerencs,
108/28. Karaganda 99/4.
Dick Bernát, Tolcsa, 108/38.
Karaganda 99/5.
Tischler József, Nyíregyháza,
108/41. Karaganda.
Sándorffy Henrik, Debrecen,
Szepességi-u. 29. 108/42. Kara-
ganda 7099/2.
Schwartz Gyula, Ajak,
103/44. Karaganda 7099/7.
Rosenbluth Béla, Abaujszántó,
103/55. Cseljabinszk 24.
Bein Ede, Sátorfalujhely,
108/60. Karaganda 99/5.
Weisz Dezső, Bp., Kazinczy-
utca 27. 108/53. Karaganda 99/5.
Hercz Menyhért, Nyírbátor,
108/72. Gorkij 117/1.
Lazarovits Armin, Hőgyész,
108/72. Karaganda 7099/7.
Lukács András, Bp., Balogh
Tihamér-u. 8., 109/1. Derzsinski
469/6.

Szeptember 1-én

Halasi László, Bp., Lázár-u.
13. Alin 7984.
Schwartz Endre, Újpest, Pe-
tőfi-u. 48. Cseljabinszk 7693.
Spitzer Géza, Baja, Kinizsi-
utca 19. Retkino 7384.
Grossmann Ernő, Csenger.
Auschwitz. Kalinin.
Junghaus Rudolf, Bpest, Iza-
bella-utca 71., 482. Retkino
7384.
Dragodán László, Mohács,
108 Vép. Cseljabinszk 7693.
Schwartz Emil, Gyöngyös,
Piac-tér 4., 112 vép. Cselja-
binszk.

Singer Fülöp Lajos, Oros-
háza, Zsinor-utca 2., 121 vép.
Cseljabinszk.
Gross Izrael, Bpest, Népszin-
ház-utca 49., 121 vép. Cselja-
binszk.
Rosenberg Miklós, Szarvas,
121 vép. Cseljabinszk, 7693.
Glück Béla, Bpest, Hársfa-u.
54., 1/2. Kalinin 7384.
Kalmánovits Tibor, Budapest,
Vörösmarty-utca 9., 1/5. Gorkij.
Adler Miklós, Büdözentmihály,
11/2. Cseljabinszk.
Balsambauer Endre, Bpest,
Lujza-utca 12., 113. Retkino.
Weisz Béla, Csorna, III/1.
Kalinin 7384.
Krausz Vilmos, Csorna, III/1.
Kalinin 7384.
Pollák Miklós, Szekszárd,
IV/2. Cseljabinszk.
Seber Jenő, Buj, V/6. Kali-
nin 7384.
Bertsch Béla, Olaszliszka,
V/6. Cseljabinszk 763.
Gutmann Herman, Mátészal-
ka, VI/2. Kalinin.
Jász György, Bp., Rákóczi-
ut 49., VI/6. Kalinin 7384.
Lyahowiczki Ottó, Kéltodány,
IX/1. Cseljabinszk.
Jakubovits Miklós, Soltvad-
kert, IX/1. Cseljabinszk 760/3.
Riesz Pál, Gyöngyös, IX/L.
Cseljabinszk.
Raab Lajos, Tahitófalva,
IX/8. Retkino.
Horovitz Bertalan, Bp., Pod-
maniczky-u. 59. IX/6. Kalinin
7384.
Rosenberg József, Vác, IX/7.
Fehérvárosi körz.
Grünstein Sándor, Bp., Dob-
utca 3. IX/7. Kalinin.
Feldstein Adolf, Bp., Roma-
neti-u. 36. 101/12. Kalinin
7384.
Sándor Albert, Vác, 103/8.
Cseljabinszk. 2691.
Lampel Béla, Bp., Kender-u.
16. 101/34. Retkino.
Oroszlán Zsigmond, Bp., Ró-
za-u. 24. 101/34. Kalinin 7384.
Bühm Tibor, Bp., Filatoridűlő
18. 101/34. Kalinin 7384.
Steiner Vilmos, Bp., Dobozi-
utca 27. 101/34. Kalinin.
Nemes Mózes, Bp., Eszter-
házy-u. 29. 101/34. Kalinin.
Ungár Béla, Bp., Dohány-u.
78. 101/34. Kalinin.
Kleemann Ernő, Bp., Bar-
csay-u. 3. 101/41. Retkino.
Webermann Ferenc, Bp.,
Üllői-ut. 101/41. Kalinin.
Weisz Tibor, Bp., József kör-
ut 71. 191/50. Kalinin 7384.
Berg József, Bp., Lázár-u.
14. 101/50. Kalinin.
Kertész Imre, Bp., Népszin-
ház-u. 49. 101/50. Retkino.
Schallhof Jenő, Bp., Király-
utca 15. 101/50. Kalinin.
Alt Manó, Tinnyc. 101/50.
Kalinin 7384.
Denisch Jenő, Nagykanizsa,
101/50. Retkino 7384/3.

Irhabundák
Alakítás,
át szabás

KLEIN EMIL

Szécsenmesteránál
VII. Wesselényi-u.
33. II. 5. Tel. 227-105

BALLON állatszö
kabát

vihar- és lodenkabát

Orosz árak

VALENTA V., Nádor-utca 13. szám

Villanyhűtőszekrények

szécsen utáni mélyen le-
szállított áron

Gyári új RÁDIÓK 1 évi részletre

Geiger Rezső

Villamosság,
elektrotechnikai
és rádiószaküzlet

Budapest, V., Csáky-utca 9

Markovits Béla, Parád, 101/50. Retkino 7384.
 Edelmann László, Miskolc, 101/50. Retkino.
 Frank Tibor, Bp., Váci-ut 16. 101/50. Retkino 7384.
 Grünfeld Jenő, Bp., Podmaniczky-u. 71. 101/50. Kalinin.
 Kádós Jenő, Szeged, Károly-utca 6. 101/50. Kalinin.
 Friedmann Gyula, Miskolc, 101/50. Kalinin.
 Mondsehn Ottó, Nyírkabás, 101/50. Retkino.
 Birnbaum József, Miskolc, 101/50. Kalinin 7384.
 Sziget Gábor, Sárobgárd, 101/50. Kalinin.
 Sonnenschein Aladár, Képest, 101/53. Cseljabsz. 760.
 Riesz Barnabás, Bp., Baross-utca 121. 101/71. Ural.
 Ráth Dezső, Bp., Dob u. 20. 101/95. Kalinin.
 Welz Jenő, Opályi, 101/95. Kalinin 7384/2.
 Schreiber Beza, Debrecen, Simonffy-u. 51. 101/95. Kalinin 7384.
 Herschkovits Miklós, Bp., Huttira-u. 3-8. 101/95. Kalinin 7384.
 Heller Gyula, Alberti-Irsa, 101/95. Kalinin.
 Róth László, Bp., Rumbach-utca 10. 101/95. Kalinin.
 Rosenfeld Pál, Bp., Almássy-utca 3. 101/95. Kalinin.
 Déntsch Tamás, Budapest, Andrássy-ut 72. 101/95. Retkino 7384.
 Rosenzweig Ármán, Bp., József körút 27. 101/95. Kalinin 7384.
 Krauszmann Artur, Bp., Vörösmarty-u. 13. 101/95. Kalinin.
 Salamon László, Debrecen, Nyíl-u. 99. 101/95. Zaporosje.
 Lampel Nándor, Bp., Gregus-u. 6. 101/309. Cseljabsz. 76.
 Flechhof Pál, Bp., Karácsonyi S.-u. 21. 101/320. Cseljabsz. 76.
 Posner Sándor, Bp., Népszínház-u. 24. 101/343. Kalinin 7384.
 Dániel Vilmos, Bp., Szt. István-krt. 23. 102/204. Cseljabsz. 76.
 Winkler Sándor, Sopron, Várkerület 72. 103/2. Retkino.
 Aulich Mihály, Szombathely, 103/2. Kalinin.
 Welz Sándor, Nagyvácszony, 103/2. Kalinin 7384.
 Schwartz Sándor, Zalaapáti, 103/5. Kalinin 7384.
 Prisznyák Ferenc, Szombathely, 103/6. Retkino 7384.
 Muszka István, Szombathely, Batthyány-tér 6. 103/6. Kalinin.
 Klein József, Pápa, 103/6. Kalinin.
 Schlinger Sándor, Pápa, 103/6. Kalinin.
 Szegő György, Nagykanizsa, Király-u. 2. 103/6. Kalinin.
 Weisz Jenő, Veszprém, Templom-u. 19. 103/6. Kalinin.
 Neumark József, Zalaegerszeg, 103/6. Kalinin 7384.
 Goldschmied József, Szombathely, Honvéd-u. 3. 103/6. Kalinin 7384.
 Winkler Lajos, Hévíz, 103/6. Kalinin 7384.
 Weisz Jenő, Pápa, 103/6. Retkino 7384.

Metzger Lajos, Lenti, Zala m., 103/0. Retkino 7384.
 Schwartz László, Pápa, 103/6. Kalinin.
 Schmeledegy György, Kőrmend, 103/6. Kalinin 7384.
 Masanszker Jenő, Pápa, Jókai-u. 36. 103/6. Kalinin 7384.
 Fleischmann Iván, Szombathely, 103/6. Kalinin 7384.
 Österreicher László, Kapuvár, 103/6. Kalinin 7384.
 Steier József, Urnaujfalu, 103/6. Retkino.
 Neustadt Emil, Győr, Imaház-utca 1. 103/6. Kalinin 7384.
 Kirschner László, Nagykanizsa, 103/6. Kalinin 7384.
 Klein Tivadar, Bp., Wesselényi-u. 11. 103/305. Cseljabsz. 7603.
 Krámer Béla, Dombóvár, 101/1. Cseljabsz. 7603.
 Fried Ferenc, Kecskemét, 103/1. Retkino.
 Schnitzler Sándor, Bp., Szabolcs-utca 10. 105/2. Kalinin.
 Glück Miklós, Miskolc, Baross-u. 12. 105/32. Retkino.
 Grosz Endre, Bp., Csáky-utca 34. 105/32. Kalinin 7384/2.
 Diamant György, Ujpest, Nyár-u. 74. 105/32. Kalinin.
 Jellinek László, Bp., Prangepán-u. 38. 105/32. Kalinin.
 Redlich Zsigmond, Sashalom, Kolozsvári-u. 24. 105/32. Kalinin 7384.
 Lampel András, Bp., Dobozi-utca 24. 105/32. Retkino.
 König László, Bp., Király-u. 16. 105/32. Retkino 7384.
 Schwartz Aladár, Bp., Munkás-u. 13. 105/32. Retkino.
 Szántó György, Bp., Király-u. 94. 105/32. Retkino.
 Hendl György, Ujpest, Bem-u. 5. 105/32. Kalinin 7384.
 Háber István, Bp., Rákóczi-ut 73. 105/32. Kalinin 7384.
 Schwartz Konrád, Bp., 105/32. Retkino.
 Lakatos Tibor, Rákospalota, Fazekas-u. 70. 105/32. Kalinin.
 Beck József, Ujpest, Lőrinc-utca 6. 105/32. Kalinin 7384.
 Birnbaum Zoltán, Budapest, Hunyadi-tér 1. 105/32. Kalinin.
 Klein György, Bpest, 105/32. Kalinin 7384.
 Erdős István, Rákospalota, 105/32. Retkino 7384.
 Steiner Endre, Rákospalota, Dózsa György-u. 84. 105/32. Novistroy.
 Munk László, Bp., Nagydífa-utca 13. 105/32. Retkino.
 Garzó László, Bpest, 105/32. Kalinin.
 Friedmann Jenő, Bp., Mihalkovits-u. 1. 105/32. Kalinin.
 Blau Márton, Bp., Visegrádi-utca 3. 105/32. Retkino 7384.

Heinrich Imre, Bp., Kecskeméti-u. 6. 105/32. Retkino 7384.
 Schwartz Miklós, Tetőellen, 105/32. Kalinin.
 Slasser Miklós, Bp., Zápolya-utca 36. Retkino 7384.
 Ketter Márk, Bp., Klauzál-tér 3. 105/32. Kalinin 7384.
 Tébaer Benő, Ujpest, Baross-utca 1. 105/32. Kalinin.
 Kutzburg László, Budapest, Vörösmarty-u. 11. 105/32. Kalinin.
 Solti Béla, Bp., Izabella-u. 52. 105/32. Kalinin 7384.
 Keresz József, Kolozsvár, 106/5. Retkino 7384.
 László Ferenc, Kolozsvár, 106/5. Kalinin.
 Herschkovits Lajos, Bpest, Tar-u. 6. 106/5. Kalinin.
 Kálmán Barna, Kolozsvár, 106/5. Kalinin 7384.
 Neumann László, Hajduböszörmény, 106/5. Retkino 7384.
 Kohn Jenő, Kolozsvár—Bpest, 106/5. Retkino 7384.
 Weizenstein László, Bpest, Dombóvári-u. 17. 106/7. Elár.
 Fried Dezső, Törökzentnik-lős, 106/8. Retkino 7384.
 Berger Sándor, Debrecen, Halva-utca 42. 106/8. Kalinin.
 Berger János, Debrecen, Halva-utca 42. 106/8. Kalinin.
 Epstein Sámuel, Hajdunánás, 106/16. Kalinin.
 Grosz Géza, Miskolc, Széchényit u. 117. 107/9. Gorkij 7117/7.
 Hersch Ferenc, Balassagyarmat, 107/10. Karaganda 99/5.
 Molnár Andor, Eger, Szent János-u. 9. 107/13. Kalinin 7384.
 Klein Zoltán, Miskolc, 107/13. Retkino.
 Domány Ferenc, Miskolc, 107/15. Kalinin 7384.
 Földes Sándor, Budapest—Pásztor, 107/15. Novi-Strój.
 Singer Sándor, Heves, 107/15. Kalinin 7384.
 Klein Miklós, Miskolc, 107/15. Bessarábia.
 Welz Miksa, Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 32. 107/15. Kalinin 7384.
 Mezel György, Vámosgyörk, 107/15. Kalinin 7384.
 Langer Rudolf, Miskolc, 107/316. Torzsok.
 Fried György, Miskolc, 107/316. Retkino 7384.
 Fried Károly, Miskolc, 107/316. Retkino 7384.
 Klein Ernő, Miskolc, Hunyadi-u. 9. 107/316. Kalinin 7384.
 Adler József, Debrecen, Zsák u. 3. 108/6. Gorkij.

Schwartz Ignác, Szamosalyi, 108/11. Novistroy 384/7.
 Grünfeld Sámuel, Nyiregyháza, 108/16. Bessarábia.
 Klein Ernő, Nyiregyháza, 108/20. Kalinin 7384.
 Glück Zoltán, Szendrő, 108/20. Kalinin 7384.
 Morgenstern József, Hajdunánás, 108/20. Kalinin 7384.
 Ganz Simon, Nagykálló—Debrecen, 108/24. Cseljabsz. 7603.
 Grosz Ferenc, Cegléd, 108/25. Cseljabsz. 7603.
 Rogner Miklós, Gyöngyös, Piac-tér 1. 108/25. Gorkij 7117/9.
 Burger László, Nyiregyháza, Booskai-utca 27. 108/37. Cseljabsz.
 Marmorstein Miklós, Lónya, 108/48. Kiev.
 Wolf Jenő, Bpest, Rákóczi-ut 40. 108/53. Cseljabsz.
 Mandel Pál, Bp., Garay-u. 37. 108/60. Cseljabsz.
 Mayerovits Mózes, Budapest, 108/68. Retkino 7384.
 Márkus Lajos, Harsány, 108/93. Retkino.
 Vogel József, Sárvár, 109/1. Gorkij 7117/1.
 Steiner Ferenc, Kisujzállás, 109/7.
 Winkler János, Bpest, Király-utca 10. 109/7. Cseljabsz.
 Ehrenfeld Sándor, Király-utca 90. 109/36. Cseljabsz.
 Schweitzer Miksa, Ujpest, Nyár-utca 20. 109/36. Cseljabsz.
 Csillag Miklós, Bpest, Nép-színház-utca 6. 109/36. Cseljabsz.
 Zvorn Ferenc, Lónyai-u. 19. 109/40. Kalinin 7384.
 Welz József, Bpest, Ráday-utca 49. 109/40. Kalinin.
 Müller Ernő, Bpest, 109/42. Ros Kalinin.
 Márkus Sándor, Bp., Fehér L-utca 12. 109/50. Kalinin.
 Ellás Lajos, Bpest, Váci-ut 10. 110/15. Kiev.
 Warran Bernát, Temesvár, 110/58. Kalinin 7384.
 Kertész József, Debrecen, Vár-utca 2. 121/4. Magnitogolsz.
 Flecker Andor, Miskolc, 316/7. Kalinin 7384.
 Gereben Pál, Bpest, Nagymező-utca 31. 701/10. Retkino 7384.
 Sztét József, Pesterzsébet, Dezső-utca 18. 701/12. Cseljabsz. 760.
 Erdélyi György, Pityvaros, 701/2. Cseljabsz.
 Bodó László, Bp. 701/16. Retkino.
 Rózsást Sándor, Bp., Római part 32. 701/16. Retkino.
 Österreicher Béla, Bp., Bu-lyovszky-u. 40. 701/16. Retkino.
 Gál József, Bp., 701/16. Retkino.
 Dr. Székely Andor, Bpest, 701/16. Retkino.
 Farkas János, Bp., Damjanich-u. 34. 701/16. Retkino 7384.
 Tarján Zoltán, Bp., Fürj-u. 15/b. 701/16. Kalinin.
 Szabó Pál, Bp., Szabolcska-utca 16. Kalinin 7384.
 Kohl Ferenc, Nyírbátor, Retkino 7384.

MELEG BAROMFIT az ünnepekre már most rendelje meg
KOHN ÉS ERBSZT IX., Mátyás-u. 5. baromfi üzletében

ÁGYTOLLAT legolcsóbban, kész párnák, üny-hák minden méretben kaphatók
KOHN IRÉN, VIII., József-körút 42. Göztisztítás villanyerőre

SIRKŐ LÖWY-nél BUDÁN
 II., Fő-utca 79 (Ganz-utcai vill. megállónál.) Leszállított árak!

HIREK

— Izraelita vallásos létora a rádióban. Szeptember 2-án, kedden Izraelita vallásos felőrárt közvetített a rádió a Studioból. Beszédet mondott: dr. Klein Miklós budai rabbi. Enekelte: Sirota Sándor budai főkantor. A kamarakórus Boruch sem kövöld ősi dallamát énekelte Kodály Zoltán feldolgozásában. Verényelt: Frankó Károly.

— Az „ORT” Országos Tanulóképző Társaság tanulmányi, A nagyszámú jelentkezésre való tekintettel, szeptember közepén rádió, kerámia és szövészeti tanulmányok munkája kezdődik. Kérjük mindazokat, akiket ezen tanulmányok érdekelnének, jelentkezzenek mielőbb az „ORT” irodájában, VII., Erzsébet-körút 32., I. em. 1.

— Ernster Dezső fellép az OMIKE hangversenyén. Az OMIKE szeptember 14-én, vasárnap d. e. 4/11 órákor a Zeneakadémián nagyteremben hangversenyt rendez, melyet a rádió is közvetít. A hangversenyen fellép Ernster Dezső, a newyorki Metropolitán Opera világhírű éneke, aki az üdöztetés években az OMIKének a Goldmark-teremben tartott előadásain szerepelt és közreműködik az OMIKE művészgárdájának több tagja is. A hangverseny bevételeit az emlékmű javára fordítja az OMIKE, melyet mártír művészeinek a Goldmark-teremben szándékozik állítani.

— Benoschowszki Ilona beismarolóját palesztinai utjáról. Dr. Benoschowszki Ilona, aki a Zsidó Világkongresszus Magyarországi Szekciójának megbízásából Palesztinában jár, többhetes errei utján visszatért Magyarországra. Tárgyalásiról és útjának eredményéről legközelebb fogunk beszámolni.

— Dr. Schönfeld Lázár-utca Nagykárolyban. Nagykároly városa utcát nevezett el egykori főrabijáról, a jelenleg Amerikában tartózkodó dr. Schönfeld Lázárról, aki 12 évig működött a városban és ez alatt az idő alatt osztatlan szeretetnek és tiszteltnek örvendett. A főrabit a kitüntetésről külön okirattal értesítették.

— Meghívó. A Wixó és Budai Izraelita Nőegylet Szentes Anikó Leányotthona bensőséges családi ünnepélyre hívja

Isten ábrakában megnyugodva tudatjuk, hogy szeretői Edesapunk

Ötvös Leó

építészemnek

hosszu szenvedés után augusztus hó 23-án, 66 éves korában elhunyt. Gyászolja családja és mindenké, aki szerette.

meg növendékeinek: Fein Emának, Novák Miklóssal és Krausz Katónak. Együtt Endrével f. évi szeptember 7-én d. u. 3/4 órákor tartandó esküvőjére, II., Keleti Károly-utca 22. számú székházban. A szeriartást dr. Benoschowszki Ilona főrabbi és Sirota Sándor főkantor végzik.

— Villamos-ünnepelés a Chevre Kadisa emlékünnepségén. A Pesti Chevre Kadisa-mártírjaink emlékeztetőre szülőház első reggelén szeptember 7-én, vasárnap reggel 10 órákor a rákoskeresztúri zsidó temetőben ünnepélyes körmenettel ősi szokás szerint járja körül a mártírok sírhantjait. A temető várható látogatottságára való tekintettel a Deszkárt sürített vilamosjáratokat indít reggel 10 órástól kezdve a Rókus kórház-tól.

— Ügyvédi hír. Dr. Adler László ügyvéd, irodáját megnyitotta, Wien 7, Zieglergasse 54. Levelezés, értekezés magyarul is.

— A Szociális-Cionisták (Ichud-Mapáj) Párfia legközelebbi összejövetelén (szept. 8-án d. u. 6 óra, Főst Sándor-utca 21/b.) a Palesztinából most visszatért Benoschowszki Ilona dr.: *Ereci benpomésim* címmel tart előadást. Közreműködik a *Makkabi Haccir* kórusa. Beképező: nincs.

Értesítjük Hittestvéreinket, hogy a nagyünnep alkalmából London-u. 3 sz. alatti mozdonyokban ezúton is ünnepi istentiszteletet tartunk.

Ülések előjegyezhetők VI., London-utca 3/ sz. alatti, köznaponként 9-1-ig és délután 4-7-ig.

Nüst Hantvárschi

A Nüst Hantvárschi közli, hogy folyó hó 6-án, szombaton délelőtt fél 12 órákor London-utca 3. sz. alatti helyiségében, az Erec Jisz-kelel most huzatást

GELLÉRT ENDRE

tanfolyamot beszimolót tart az ercsi helyszínről. Zsidó testvéreinket szeretettel várjuk.

— A budai izr. iskázás közli, hogy a II. Torockó-u. 6/b. sz. d. imaházban a főünnepi istentiszteletre való helybiztosítás a helyszínen, szeptember 7-én, d. e. 10-12 óra között esküvőhöz.

— Az Aggád hárs Kétemplomában a nagyünnepre az ülések az imázsi irodájában (XIV., Hungária-krt. 167-169) folyó hó 7-től kezdve kiadhatók.

— A romjából újjáépített síkfői hitközségnek nagy eseménye volt, hogy augusztus 29-én a pénzügyi istentisztelet keretében dr. Komlós Ottó, székesfehérvári főrabbi prédikációt tartott, mely mély hatást gyakorolt az egybegyűlt hívekre. A síkfői zsidóság a főünnepre újjáépítette a főünnepi templomát és ezúton kéri fel a villatáladonosokat, továbbá azokat a hittestvéreket, akik nyaralásukban egykor ott ábrakos pénzügyi tevékenységet folytattak, hogy adományaikkal mozdítsák elő a templom renoválását. A főünnepken a régi keretre emlékeztetően istentisztelet lesz.

— Házasság. Riemer Ill és dr. Seifert Géza szeptember 7-én, déli 12 órákor tartják esküvőjüket a dohánytelep templomban.

— Adomány. Löwinger Ignác (Baracska) 20-20 Ft-ot küldött be hozzáuk a Flur III. Leányvárhoz céljaira. Az összeg rendeltetési helyére juttatjuk.

ÉRTESZMERNÖKHALLGATO keres különbejárata szobát vagy garzonlakást. „Uri esküvő” jellegre a kiadókba.

TRAFIK RÉSZE

kis üzlethelyiséget

keres az V. vagy VI. kerületben. „Bergabmas helyen” jellegre a kiadókba.

INTELLIGENS fiatal nő 18 éves, kiadománias felvevő, ki angolul is tud. D. u. 3-6-ig. Kritzer Kertészlet, IV. kerület, 10.

ZSIDÓ GIMNAZIUM melléti köznevelési lakásban egyetemi hallgató és gimnáziumi tanár. Kérem, melléki lakást vegyék fel. „Gimnáziumi tanár” jellegre a kiadókba.

KÉT-ÉBÉRM FURK teljes előlást adnak erdőben háttérben. Szén szel, fűtőszoba van. Hosszú Vilmos, Brédy Sándor, 29/B. 1. 10.

Épület és tüzelés

kereskedés és cementgyártás forgalma, vidéki városban

BÉRBEADÓ

vagy közreműködő szakember-keres keres hozzá, deportált ügyvez. „Régi jó üzlet” jellegre a kiadókba

CHALLA magyar-német letelező, házvezető, 30 éves, bármilyen állást vállal. „Szombatárió, megbízható” jellegre a kiadókba.

DEPORTÁLT iparos ügyvez, ki a gazdasághoz is ért, vidéki magányos házvezetőnek ajánlkozok. Leveleket „Szombatárió, megbízható” jellegre a kiadókba kerek.

24 EVES, egyedülálló lakatos, rendes jövedelemmel, jobb családban benézőlne. „Otthon szeretnék” jellegre a kiadókba.

INTELLIGENS, magas, fekete, 40 éves, musz ügyvez keresi komoly ur ismeretséget, házasság céljából. Leveleket „Nem vagyok szegény” jellegre a kiadókba kerek.

Megismerkedés

36-55 ig, intelligens férfival, házasság céljából

esinos, musz ügyvez, saját otthonnal rendelkezik. „Értékes asszony” jellegre a kiadókba.

OLYAN egyedülálló, 48-50 éves férfi, ki eddig várt, úgy mint én, de nem talált még megfelelő életársat és végül egy esinos, dolgozó feleség után, irjan

házaság céljából musz ügyveznek. „Még újra szép lehet az élet” jellegre a kiadókba.

57 éves

jömegjelenésű, magas, jóforgalmu üzlettel rendelkező nő megismerkedne 60 évnél nem idősebb uriemberrel, házasság céljából. „Szerető otthon” jellegre a kiadókba.

USCHÖMARTEM és NAFCHOSECHEM!

Hölgyek, urak, gyermekek részére kondíció, fogzó- és hőző-torna.

Önéveltem — Massage **Háznál.**

Róza Jenő

Nagy Zoltán

Cím: VII. kerület, SIP-UTCA 17. Tel.: 16.000.000.000.

BUNDA a szabás JÓNAS GYULA szűcsnél csak Thököly-út 8. **ELSŐ EMELETEN** (Keletinél)

ÓRÁT, ÉKSZERT

NEUFELDTŐL

csak Rákóczi-ut 8/a.

MATTEINE CIANÓZ KIRÁLY-U. 16. 227-420 jótállással (udvarban) Tel: 227-420

RONGYAIBÓL divatos, szép háziszőttést készít EHRENFELDNE, VI., Izabella-u. 67. Tökéletes szőnyegjavítás.

Benősülhet

jómegjelenésű özvegy urasza-
szony 20 éve lemenő örfő,
ékszer illesztő. intelligens
55-60 éves szakember. „Egyedül-
álló” jellegre a kiadóba.

Nősülne

36 éves fővárosi kereskedő,
saját házában jólmenő üzlete
és lakása van. „Hozomány is
legyen” jellegre a kiadóba.

„HOZOMÁNY” névelő 26470

VIII. 1-én hirdetés jellegre
lével van a kiadóban.

FÉRJHEZMENNE intelligens,
csinosnak mondott, 36 éves
muzs özvegye, bútor, kelengye
van. 1-2 gyermek nem vá-
dály. J. leg. „Szerelemre vá-
gyom 12”. Válaszokat az „Uj
Élet” kiadójába kérek.

KIVÁLÓ, közismert vállalat
tulajdonosa nősülne. Egyedül-
maradt, 60 éves, izr., jószívalú.
Olyan feleséget óhajt, aki pén-
tek este gyertyát gyújt, amik
ünnepe lesz az egész élete.
Választ „Amerikánsan” jellegre
New-York hirdetőbe, Erzsébet-
körút 9.

A HAPOEL M. S. E. hírei

Röplabda Mint az eredmények is
mutatják, a röplabda egyesületek
egyre komolyabban számoltak a női
erős és fontos riválissal a Hapoel
csapataival. A közelmúltban a Hapoel
kupa mérkőzése során a VII. ker.
kupa győztes a Hapoel. A nagybada-
pesti döntőmérkőzés a Hapoel kupa
I. helyezett folyó kiadását a női ku-
pában a Hapoel nyerte meg a Gan-
szár csapata ellen.

Football Kérjük az összes játékos-
unkat, valamint azokat, akik football-
lozók akarnak, hogy 2 db fényképpel
jelentkezzenek a Hapoel helyiségben
szabadság végett. (V. Hajós-Zsolt-utca
21. II. 4.) mindenkor 5-7 között.

Asztalitenisz Az asztalitenisz 21-én
kezelt versenyünk díjazása 6-én,
szombat este 7-8 órák között lesz. V.
Arany János-utca 21 alatti. Edzők
minden este 6-9 óráig ugyanott. Leg-
közelebb a Hapoel Sport Club ver-
sényén kezdünk. Nevezés a szakosz-
tályvezetőnél.

Egyesületi hírek. A Hapoel régi
barátja, egyesületünk díjazása Juk-
esz Ákos igazgató, a zsidó ifjúság
előmozdítása barátság és támogatás
12 db footballkesz és 12 nadrág
adományozott Erdős István úrnak
utján a Hapoelnak. Rosner Miklós, a
Lipótvárosi imaház egyesület elnöke
bekapcsolódott egyesületünk munkájá-
ba. Az asztalitenisz sz. o. elnöke
Zsoltóvá vált. Örmény közönség
az egyesület tagjaival és barátaival,
hozzá tartozik Vajda Zoltán úrnak
bár elvett az egyesület vezetőkét. Kér-
jük az egyesület minden barátját, hogy
kezdje el a Hapoel munkáját az Uj Élet
minden száma. mert a zsidóságnak
ez a lapja közli a Hapoel hívtatás
híreit is

Schulz Jenő

Órák-ékszerész (óránjavítás)

VII. Wesselenyi u. 6., a régi házban

Gergely Miklós

szobrász és ékszerész

NYELVI Tel.: 422-345. ELADÁS!

ZSIDÓ URIKOROK legmegbízhatóbb
házaszág-élelője
OLD NE
VII. Alsóerdősor 8. Iszt. 2.
Telefon: 221-340

Jólmenő üzembe benősülhet

50 es, feltétlen művel, korrekt
uriember. Cipő vagy bőrszakma
előnyben. „Gyermektelen öz-
vegy” jellegre a kiadóba.

KELLEMEK megjelenésű, nagy-
intelligenciájú urifő, szép la-
kással, kétezer forint havi jü-
veletemmel

férjhez menne

Éveses, előkelő pozíciója, jel-
lemes urhoz. „Harmadik há-
zaság” jellegre a kiadóba.

Megnősíteném

29 éves, intelligens, minden
káros szenvedélytől mentes,
havi háromezer forintot ke-
reső fiatal. 20-25 éves ko-
rig, önálló üzlettel, vagy
üzemmel rendelkező, intelli-
gens urifőny hozzátartozó.
Jának választást kérem. Le-
het vidéki is.
„Szép is legyen, jó is le-
gyen” jellegre a kiadóba.

38 éves egyedülálló, jó állásban levő
kulturális, magas hálalembert meg-
ismerkedne házasság céljából, olyan, la-
kással rendelkező dolgozó urifőny,
vagy asszonnyal, akinek szintén bi-
rózik egy segítőbe. Leveletet „Ot-
thonra vágyom 30-ig” jel. a kiadóba.

ÜZLETTEL rendelkező, csinos,
jómegjelenésű uraszonny férjhez
keres. 40-48 ig. Biztos megél-
hetéssel rendelkező, intelligens
uriember személyében. „Gyer-
mekszerető 10” jellegre a ki-
adóba.

50-ÉVES, szerény állásban levő
férj megismerkedne 40-42
éves korig, haladó gondolkö-
désű, dolgozó nővel, házassá-
g céljából. Lakásom van.
„Jó barátok leszünk” jellegre a
kiadóba.

Férjhezmenne

40-48 éves, keresettel bíró
férjhez, csinos, 36 éves nő.
„Bérgos és szerető benősül-
het” jellegre a kiadóba.

Üzlettel rendelkező felesé-
get keresek. 54 éves, jóállású
kereskedőember vagyok. „Jó
anya tudnék lenni” jellegre a
kiadóba.

Valentin Sirkőüzem

Üzem és raktár: X., Sirkő-utca 29. (Uj köztemetőnél) szombaton zárva

Városi iroda: THOKOLY-UT 15. SZÁM I. EMELET 4. SZÁM

A zsinagóga naptára

Szeptember 4, csütörtök:
Elul 19, péntek: 20, szombat:
21, vasárnap: 22 (első szüli-
chosz), hétfő: 23, keddi: 24,
szerda: 25, csütörtök: 26.

Szombaton, szeptember 6-án
heft szidra Kl szövu, háflórag
Jesaja LX.

IMAIDOK:

	Dohány	Kam- bach	Bethlen	Csáky	Dózsa	Nagy- fuváros	Fára	Zugló
Péntek este	7	7	7	7	7	7	7	7
Szombat reggel	7:15	7	7	7	7	8	9	7
Szombat délután	10	10	10	10	10	—	—	10
Szombat este	1:38	1:38	7	7	7	1:37	7	7
Hétköznapi este	8:05	8:05	8:05	8:05	8:05	8:05	8:05	8:05
Szelvényes 1-ső nap	7	1:18	1:18	1:18	1:18	1:18	1:18	1:18
Többi napok	1:17	1:17	1:17	1:17	1:17	1:17	1:17	1:17

Péntek esti gyertyagyújtás:
7 órakor.

Budapesti zsidó zsinagóga. Szeptem-
ber 5-én, pénteken este 7
órák, szeptember 6-án, szom-
baton d. e. 11 órák. A II.
Torockó-ut 6/b. sz. alatti inna-
házban szombaton reggel 10
órák, szeptember 7-én, va-
sárnap reggel 11 órák Szli-
chausz istentisztelet (prédikáció).

val. énekkarral). Istentisztele-
tek helye: III. Kunti Zsigmond-
utca 49., XI. Bocskay-ut 37.
II. Torockó-ut 6/b. és péntek
esténként II. Fő-ut. 12. sz. alatt.
Szlichausz csak a templomok-
ban.

— Óbudai templom. (III.
Zichy-ut. 9.) Imaidók: péntek
este 7 óra, szombat délután 10
órák.

Társaságban legdíszesebb házasság

küvetlő, Doktorné

Király-ut. 57. I. 3. Telefon: 421-920

TÁRSASÁG hiányában férjhez-
menne csinosnak mondott szü-
lő urifőny, önálló iparoshoz,
vagy kereskedőhöz. Hozomány
10 000 Ft, bútor, kelengye.
„Boldogságra vágyom” jellegre
a kiadóba.

Férjhezadnám

28 éves buromat, aki szép, csinos,
házas, hálalembert, ken jó családból
származik. „Bérgos és szerető
benősülhet” jellegre a kiadóba.

28 ÉVES, csinos, házas leány
sógornőmet

férjhezadnám

esetleg hozománya is van.
„Kereskedő, iparos” jellegre a
kiadóba.

CSINOSNAX mondott üzlet-
velű 800 Ft jövedelemmel
megismerkedne házasság céljából
50 év körüli intelligens,
dolgozó urifőny. „Szabad-
ság” jellegre a kiadóba.

EGYEDÜLÁLLÓ, jobb sorsra
érdemes asszony

férjhezmenne

keresettel bíró 50 éves férjhez,
kinek segítőtárs lenni. „Jó
feleség 44” jellegre a kiadóba.

HÁZASSÁGRA lépne 60 év kö-
rűli, bevezetett üzemtulajdo-
nos és nagykereskedő, jómeg-
jelenésű, csinos nővel, megfe-
lelő hozománnyal. „Jó élet-
társ” jellegre a kiadóba.

32 ÉVES, deportált özvegy,
jól jövedelmező önálló iparral,
főhérteti 3 szobás lakással,
élettársat keres

„35-40-ig” jellegre a kiadóba.

30 ÉVES fiatalember, alacsony,
benősülne

vidékre is, korban hozzáillőhöz.
Cím: Sfelu Salomon, Budapest,
Holtó-ut. 1. „Erősnék”.

Sadchenek, privátok

Keresek házasság céljából 50-60 éves
nagyon jószívalú intelligens urifő-
ny, ugyanilyen feltételekkel rendel-
kező 48 éves uraszonnyal. „Jól ha-
morlóm” jellegre a kiadóba.

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal
VII. S-m-u 11. — Telefon: 422-930

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI ISRAELITAE
ORSZÁGOS IRODAJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

RUOZ REZSO

Beküldött kértatokat nem örl-
zünk meg a visszaküldésükre
nem vállalkozunk

Nyomatott a Globus nyomda mál-
tázott a körforgóraként.

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal 14.